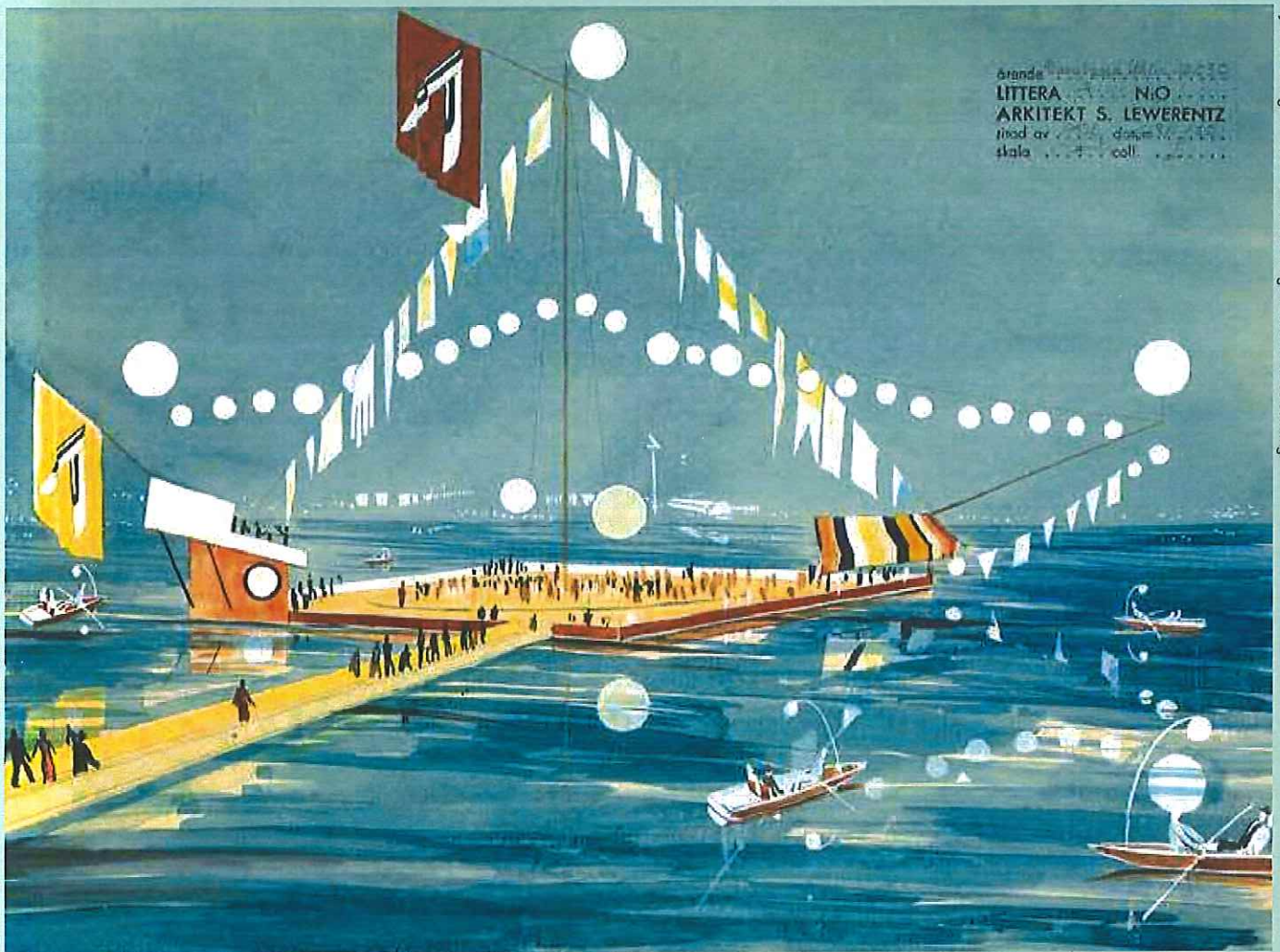

Årsredovisning 2021

Flytande dansgolv, Stockholmsutställningen 1930. ArkDes samling.

Arkitektur-
och designcentrum
Skeppsholmen

ArkDes

Innehåll

Överintendentens förord	3
1. Om ArkDes	5
1.1 Uppdrag och mål	5
1.2 Organisation	5
1.3 Verksamhet och utveckling	7
2. Resultatredovisning	9
2.1 Verksamhetsöversikt	9
2.2 Resultatredovisningens utformning	9
2.3 Kvalitet och mätmetoder	9
2.4 Ekonomisk översikt	10
3. Publik verksamhet	13
3.1 Besöksutveckling	13
3.2 Utställningar	15
3.3 Pedagogisk verksamhet	20
3.4 Identitet och media	24
3.5 Publikationer	29
4. Samlingar och kunskap	31
4.1 Samlingarnas tillväxt och bearbetning	31
4.2 Förmedling av samlingarna	33
4.3 Forskarservice	34
4.4 ArkDes bibliotek	34
5. Forsknings- och utvecklingsinsatser	36
6. Särskild återrapportering	38
6.1 Publik och tillgänglighet	38
6.2 Gestaltad livsmiljö	39
6.3 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	44
6.4 Coronapandemins påverkan på verksamheten	46
6.5 Kultur i hela landet	47
6.6 Agenda 2030	49
6.7 Målgrupper i arbetet för gestaltad livsmiljö	50
Finansiell redovisning	51
Resultaträkning	52
Balansräkning	53
Anslagsredovisning	55
Underskrift	69

Överintendentens förord

Precis som alla andra museer drabbades ArkDes hårt av pandemin. Trots det blev 2021 ett av ArkDes mest framgångsrika år. Vi har svarat väl på vår instruktion och uppfyllt målen i regleringsbrevet samtidigt som vi fortsatt arbeta för att leva upp till vår egen vision. Vi har levererat några av våra mest inflytelserika projekt någonsin, utställningar, publikationer, rapporter, konferenser och analyser som satt stort avtryck och som kommer att leva vidare under lång tid framöver. Året inleddes med stängda utställningssalar och en osäkerhet kring museets närmaste framtid. Vi tog oss an utmaningarna med en strukturerad plan och öppnade gradvis upp museet i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Första fasen innebar ett försiktigt och omsorgsfullt återöppnande under våren. Under fas två, som ägde rum under sommaren, visade vi ett nytt betydande arkitektoniskt verk utanför museet och ArkDes bjöd på ett färgstarkt program bestående av aktiviteter utomhus. Till slut återöppnade vi med en storslagen utställning i september som lockade många besökare till museet. Vid årets slut hade museet långa köer till utställningssalarna, fullbokade barnaktiviteter, den största räckvidd som uppnåtts via sociala medier någonsin och slutsålda upplagor av vår bok om en av Sveriges främsta arkitekter, en bok som kan räknas som en milstolpe inom sin genre.

Den sistnämnda utställningen och publikationen var kulmen på det fyraåriga forskningsprojektet *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt*, som genererat ett stort intresse för den betydande arkitekten. Det är den mest omfattande utställningen som någonsin producerats om en svensk arkitekt och den största samlingsbaserade utställningen på ArkDes. Utställningen levererar en högklassig besöksupplevelse baserad på gedigen forskning och högkvalitativ utställningsdesign, konservering, montering, berättande och dramaturgi och sätter så ribban högt för svensk museiverksamhet och för vårt eget arbete med utvecklingen av vår nya basutställning. Genom den grundforskning som vi genomfört i Lewerentzprojektet har vi lärt oss mycket om vår museisamling. De 4 miljoner ritningar som finns i samlingen utgör en kulturhistorisk skatt och vi arbetar nu för att ställa ut ännu fler av dessa framöver. Samlingen kommer att utgöra grunden i ett nytt ArkDes 2024.

Vi vårdar och visar Sveriges fantastiskt rika arkitektur- och designhistoria men vi arbetar även med att förverkliga inrikespolitiska ambitioner för arkitektur, form och design. Just det arbetet fick mycket betydelsefulla resultat under 2021. Projektet *Street Moves*, finansierat av Vinnova, hade ett fortsatt stort inflytande på debatten om det offentliga rummet, både nationellt och internationellt. Vi fortsätter med projektet under 2022 då vi också vidareutvecklar strategin för målgrupper inom gestaltad livsmiljö. Ett uppdrag vi rapporterade i augusti och som haft stor betydelse för arbetet.

Vi avslutade året med att lansera projektet *Visioner i Norr* i samarbete med Rådet för Hållbara Städer och sex svenska kommuner. Initiativet om ett nytt europeiskt Bauhaus kommer från Europeiska kom-

Kieran Long

Foto: Elisabeth Toll

missionen. Projektet samlar några av Sveriges främsta inom arkitektur och design vilka får möjlighet att delta i storskaliga stadsutvecklingsprocesser i Norden. *Visioner i Norr* är kulmen på vårt arbete att sammanföra myndigheter, kommuner och skickliga arkitekter och designers till en kreativ dialog om framtidens städer. ArkDes står för innovation och kreativitet och vi kommer att fortsätta att använda vårt inflytande för att positivt påverka kvaliteten på svenska stads- och landsbygdsmiljöer.

Det faktum att vi lyckats åstadkomma allt detta under en pandemi vittnar om hur dedikerade våra medarbetare är. Vi arbetar tillsammans för att förbättra och utveckla våra administrativa rutiner, med att införa nya organisatoriska tillvägagångssätt och

med att säkerställa att vi är en transparent organisation med en god och trygg arbetsmiljö.

Vi gynnas av den fortsatt goda dialogen med vår granne Moderna Museet, ett samarbete som har varit mycket viktigt under ett år när omställningarna varit snabba och krävande. ArkDes drar också nytta av det öppna och produktiva samtalet inom Centralmuseernas samarbetsråd. Framtiden för den svenska museibranschen är beroende av bättre samarbete och samordning mellan museerna och för det krävs en gemensam vision som vi alla har del i. Vi ser fram emot en fortsatt dialog med Kulturdepartementet om hur denna vision kan se ut.

Kieran Long, Stockholm

1. Om ArkDes

ArkDes är Sveriges nationella centrum för arkitektur och design. Vi är ett museum, ett kunskapscenter och en arena för debatt och diskussion om framtidens arkitektur och design.

1.1 Uppdrag och mål

Myndighetens verksamhet styrs främst genom förordning (2013:71) med instruktion för Statens centrum för arkitektur och design, museilagen (2017:563) och genom det årliga regleringsbrevet. ArkDes är en enrådsmyndighet som leds av överintendenten som myndighetschef.

ArkDes redovisar i sin årsredovisning sina återrapporteringskrav under respektive rubrik. De tre uppdragen *Coronapandemins påverkan på verksamheten*, *Målgrupper i arbetet för gestaltad livsmiljö* samt *Prognoser 2021–2024* är separat redovisade enligt Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Statens centrum för arkitektur och design, Ku2020/01801.

1.2 Organisation

Organisationsförändringar

ArkDes är organiserat i fem enheter. Respektive enhets ansvarsområden liksom deras samarbetsytor har förtydligats under året. Enheten för Kommunikation och besöksupplevelse har bytt namn till Publika enheten. För att samla frågor kring det publika utbudet och mötet med besökaren, fysiskt såväl som digitalt, har de pedagogiska delarna flyttats från Intendent-

nas enhet till Publika enheten som nu besitter kompetens inom program, event, kommunikation, värdskap och nu även pedagogik. Förutom fördelen med att samla publika frågor i en enhet har Enheten för Intendenter fått ett mindre antal uppdrag och fokusområden med större möjlighet att arbeta målinriktat med att skapa en ny basutställning i 2024. Antalet medarbetare på de olika enheterna har därmed också kommit mer i balans. Förändringen som genomfördes i maj syftar till att ha helhetsfokus på besöksupplevelsen, ett mer integrerat arbete gentemot ArkDes olika målgrupper och en effektivisering i arbetet med att nå ut med verksamheten genom aktiviteter. Genom att samla hela det publika erbjudandet i samma enhet uppstår synergieffekter gentemot besökaren.

Ett långsiktigt samarbete med Kungliga Konsthögskolan gällande vaktmästeritjänster har initierats under 2021 med gott resultat.

Insynsråd

Insynsrådet har haft fyra sammanträden. Insynsrådet har informerats om pågående och kommande projekt och ledamöterna har haft tillfälle att diskutera bland annat verksamhetens inriktning, planering och organisation.

Ledamöter i Insynsrådet:

Aina Nilsson Ström, designer
Christer Larsson, arkitekt
Helena Persson, museichef
Johannes Norlander, arkitekt
Monica Andersson, filosofie doktor

Organisationsschema

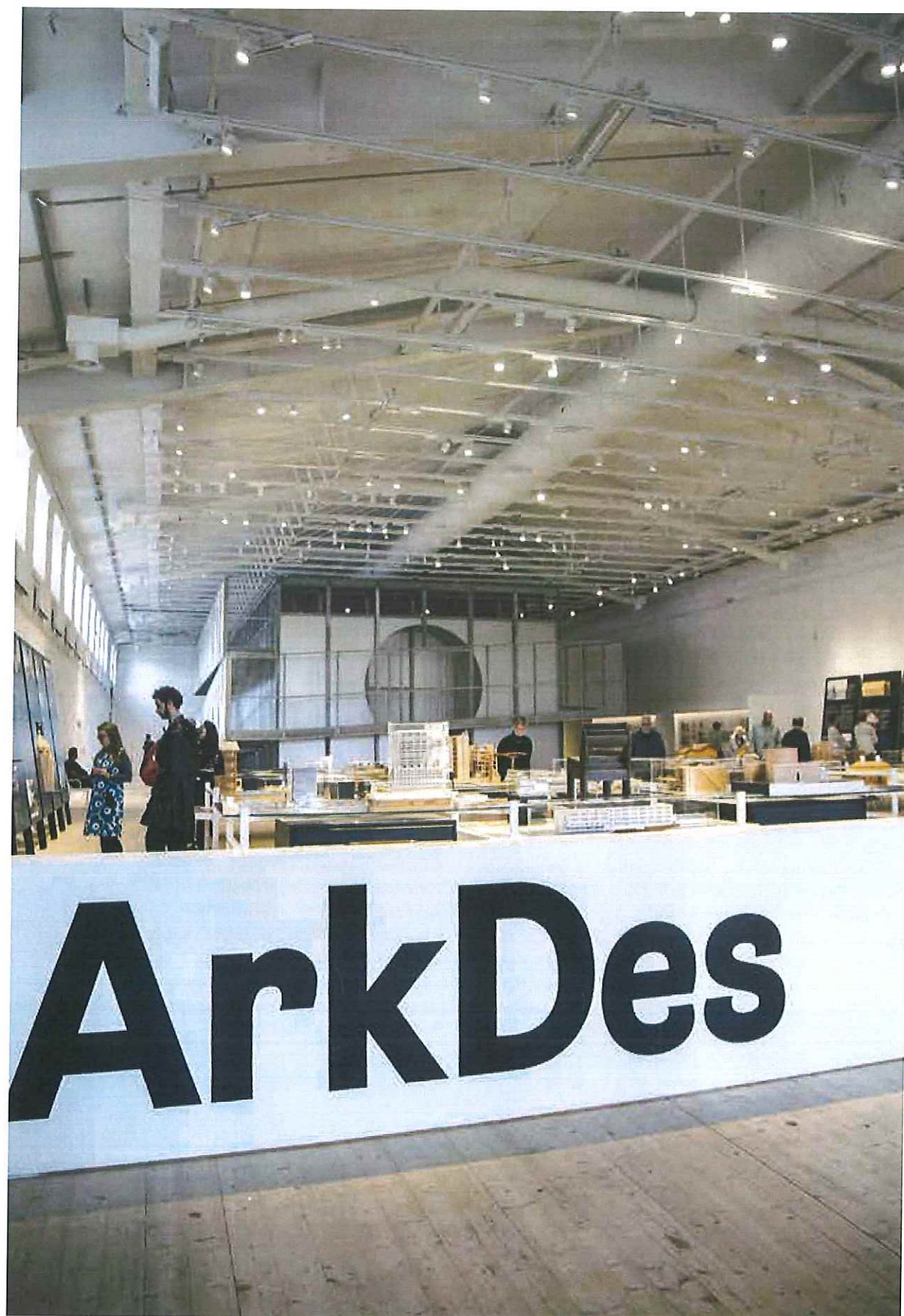

Foto: Sima Korotvski

Besökare i ArkDes utställning Arkitektur i Sverige.

Samverkan med Moderna Museet

I respektive myndighets instruktion finns angivet att ArkDes och Moderna Museet ska samarbeta om gemensamma funktioner. De båda myndigheterna bedriver verksamheter i "samma hus" vilket ger mycket goda förutsättningar till nära samarbete inom många områden. Samarbetet syftar till att utnyttja synergierna myndigheterna emellan, bättre utnyttjande av gemensamma resurser, minskad sårbarhet och minskade kostnader. Utöver informellt utbyte av kunskap och information, samverkar myndigheterna genom ett övergripande avtal. Vi har också en gemensam besöksräkning.

Följande funktioner har skötts gemensamt:

- Vårdar
- Konferenslokaler och drift
- Fastighetsdrift och -skötsel
- Säkerhet och bevakning
- Städning av utställningslokaler
- Kontorsservice, post och telefoni
- Entré och entrédisk

1.3. Verksamhet och utveckling

En av de stora prioriteringarna för de närmast kommande åren är skapandet av ett nytt ArkDes och en ny basutställning. Tanken är att erbjuda en helt ny besökarupplevelse och att visa museets samlingar i en omfattning, och på ett sätt, som hittills inte skådats. Detta kräver en mängd anpassningar av lokalerna och arbete med våra interna processer. I samband med detta har ArkDes inlett en process i vilken samlingarna sonderas för att hitta intressanta objekt att ställa ut, skapa ett narrativ, planera för hur lokalerna bäst kan utnyttjas, initiera samlingsforskning m.m. Detta är ett arbete som inte bara involverar stora delar av personalstyrkan, utan även extern expertis på en mängd områden. ArkDes vill säkerställa utställningar av hög kvalitet genom att samarbeta med de bästa inom aktuella områden. Detta sker bland annat i form av referensgrupper och rådgivande expertgrupper som arbetar för att bidra med kunskap, men även för att ge projekt legitimitet och trovärdighet.

För att utveckla processkvaliteten i arbetet med utställningar har en projektmodell tagits fram. Modellen omfattar strukturer för projektgrupper, ansvarsområden, uppföljning av projektet under planerings- och produktionsfasen samt utvärdering.

Foto: Sirna Koranvski

ArkDes familjerum

I början av året tillsattes tre arbetsgrupper för att ta fram policy och handlingsplaner för tre kompletterande områden; tillgänglighet, kultur i hela landet och mångfald. De två förstnämnda av dessa färdigställdes och beslutades under året och ArkDes blev därmed det första museet med en policy för Kultur i hela landet.

I juni genomfördes den årliga medarbetarenkäten. Enkäten ställer samma frågor från år till år för att myndigheten ska kunna följa resultatet. Enkäten visar att medarbetarna upplever en tydlig förbättring från år till år. Medarbetarsamtalen, som genomfördes i samma månad visade samma resultat. De tre områden som gått ner i resultat analyserades under hösten och sammanställdes i en handlingsplan som presenterades för medarbetarna i slutet av hösten tillsammans med resultatet från skyddsronen. Diskussioner fördes därefter inom respektive enhet. ArkDes har nu en bra grund för att jobba vidare med förbättringar av frågor kring jämställdhet och mångfald genom att arbeta till exempel med att vässa våra processer för en bred representation i interna beslutande grupper och programverksamhet, talutrymme i media och möjlighet till ett flexibelt arbetsliv.

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

ArkDes har fortsatt gott samarbete med företagshälsovården under 2021 framför allt gällande långtidssjukskrivna och i enstaka fall har även samverkan skett med Försäkringskassan. Pandemin har i slutet

Tabell 1 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (i procent)	2021	2020
Totalt	5,1	5,9
Andel 60 dagar eller mer	65	64
Kvinnor	6,9	8,1
Män	1,7	1,9
Anställda –29 år*	-	-
Anställda 30–49 år	5,9	7,9
Anställda 50 år–	0,6	1,1

* Sjukfrånvaro för Anställda –29 år lämnas inte eftersom antalet anställda i gruppen är under tio personer.

av 2021 påverkat korttidsfrånvaron i hög grad medan långtidssjukskrivningarna har andra skiftande orsaker

Miljö och hållbarhet

ArkDes miljöarbete utgår ifrån vår miljöpolicy som grundar sig på rådande miljölagstiftning samt övriga bindande krav och nationella målsättningar som myndigheten berörs av. I egenskap av statlig myndighet bidrar ArkDes till en fossilfri och hållbar samhällsutveckling som inte äventyrar kommande generationers levnadsförutsättningar.

ArkDes arbetar för att förebygga och minimera miljöpåverkan genom att väga in ett miljöperspektiv vid exempelvis upphandling, avrop, inköp av varor och tjänster, samt vid tjänsteresor. Vi arbetar aktivt för en effektiv energianvändning med fokus på förnyelsebara källor. Vi beaktar ett livscykelperspektiv vid materialanvändning och avfallshantering samt återbrukar material när det är möjligt. Dessutom integrerar vi miljöfrågor i vår verksamhet genom att sprida kunskap om hållbar stads- och samhällsutveckling via den publika verksamheten. Vårt mål är att ständigt förbättra vårt sätt att arbeta i syfte att minska en negativ miljöpåverkan. I kapitel 6.6 Agenda 2030 finns mer information om ArkDes arbete för miljö och hållbarhet.

Kompetensförsörjning

Rekryteringar påbörjade under året är totalt nio. Tre av de nyanställda hann även träda i tjänst, fyra börjar före 1/3 2022 och två är ännu inte tillsatta. Rekryteringarna avser tre enhetschefer samt biträdande enhetschef, utredare, projektledare, assistent, bibliotekarie och pedagog.

ArkDes har satsat stort på kompetensutveckling. Varannan vecka har nationella och internationella föreläsare bjudits in till personalmöten för att berätta om och diskutera kring sin verksamhet. Ämnen har varit sociala medier, stadsutveckling, digitalisering, gestaltad livsmiljö, museiutveckling och många andra. Två stycken gemensamma längre utbildningar om statstjänstemannarollen respektive mångfald har genomförts för hela personalen. En serie fortbildningar inom kärnområdet arkitektur och design genomfördes under våren, till största delen utomhus, genom studiebesök och gemensamma litteraturläsningar.

2. Resultatredovisning

2.1 Verksamhetsöversikt

Resultatredovisningen beskriver ArkDes samlade resultat i förhållande till regeringens mål med verksamheten. Vi redovisar, analyserar och bedömer verksamhetens resultat enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion, Förordning (2013:71) med instruktion för Statens centrum för arkitektur och design, samt aktuellt regleringsbrev.

Resultatredovisningen belyser verksamhetens målpåfyllelse och kvalitet utifrån tillgängliga resultatindikatorer som valts fram för respektive verksamhetsgren. Vi kommer att arbeta vidare med att utveckla fler och bättre resultatindikatorer under nästkommande år. Dessa kommer att visa både på kvantitativa och kvalitativa resultat.

2.2 Resultatredovisningens utformning

En ny disposition av resultatredovisningen har arbetats fram som innefattar ArkDes tre verksamhetsgrenar följt av ett kapitel för den särskilda återrapporteringen enligt följande indelning:

- Publik verksamhet
- Samlingar och kunskap
- Forsknings- och utvecklingsinsatser
- Särskild återrapportering

Den nya dispositionen syftar till att säkerställa resultat i enlighet med vår uppgift och våra uppdrag. Vi arbetar kontinuerligt med att utveckla tydligare metoder för att mäta och definiera verksamhetens styrning, uppföljning och kvalitet. Under 2021 har myndigheten genomfört ett omfattande arbete med att omdefiniera verksamhetsgrenarna vilket påverkar hela årsredovisningens upplägg och rapporteringsmetod. Anledningen till omdefinieringen är att de tidigare grenarna utgick från enskilda uppdrag vilket tagit sig uttryck i olika organisatoriska enheter inom myndigheten. När uppdragen ändrades eller när myndigheten av andra anledningar hade behov av att ändra enhetsstrukturen blev verksamhetsgrenarna svåra att följa över tid.

De tre områdena Publik verksamhet, Samlingar och kunskap och Forsknings och utvecklingsinsatser baserar sig i huvudsak på uppgifterna i instruktionen och inte på de årliga regleringsbrev. De har heller inga kopplingar till organisatoriska frågor utan samtliga grenar omfattas av flera enheter. Vår uppfattning är att ArkDes kan omhänderta olika typer av uppdrag inom dessa grenar och att verksamheten på det sättet blir lättare att följa över tid. Redovisning av arbetet med uppdragen specificerade i regleringsbrevet finns att läsa i kapitlet 6. Särskild återrapportering. Våra olika sätt att samverka beskrivs under varje kapitel där samverkan är aktuell.

I övrigt bör nämnas att omstruktureringen av årsredovisningen innebär att tabeller har fått ny numrering, men även att tabellerna personalkostnader per enhet samt övriga driftkostnader per enhet har tagits bort i jämförelse med årsredovisningen för år 2020. Arbetet är under utveckling och ett stort första steg är, i och med denna årsredovisning, taget. Ytterligare förbättringar kommer att tillkomma under kommande år. Arbetet är under utveckling och ett stort första steg är, i och med denna årsredovisning, taget. Ytterligare förbättringar kommer att tillkomma under kommande år.

Verksamhetens totala intäkter och kostnader återfinns i 2.4 Ekonomisk översikt.

Tillfälliga utställningar, som redovisas inom publik verksamhet, bedrivs i projektform och verksamheten pågår vanligtvis över flera år, varför resultaten redovisas först det år en utställning öppnas för publik. I de prestationer där kvalitet är mätbar redovisas kvalitetsmått ihop med resultatet.

2.3 Kvalitet och mätmetoder

ArkDes mäter kvalitet i relationen mellan uppsatta mål och vårt uppdrag och våra uppgifter såsom de är formulerade i instruktionen och regleringsbrevet, och de faktiska resultaten. Vi mäter kontinuerligt hur många som tar del av museets innehåll på plats eller digitalt, antal följare i sociala medier och det mediala genomslaget. Det sker löpande uppföljningar och utvärderingar för olika aktiviteter och samarbeten i

syfte att nå ännu högre kvalitet i vår verksamhet. Vi kan också mäta hur framgångsrikt ArkDes är genom att se hur stor medial uppmärksamhet verksamheten genererar samt att se till vilken grad museet beviljas externa forskningsmedel eller annan finansiering. I kvalitetsarbetet ligger även frågor kring organisationen och dess effektivitet och ändamålsenlighet. Mer svåråttbara värden är att mäta besökares upplevelser och bemötande, innovationsgrad och kvalitet i arbetet, eller hur attraktivt ArkDes är som samarbetspartner.

De statistiska uppgifter som vi redovisar för året innehåller huvudsakligen besöksiffror som visar det totala antalet anläggningsbesök och antal personer som deltagit i programaktiviteter, visningar etc. Deltagare i programaktiviteter räknas manuellt av personalen. Statistiken bokförs regelbundet i besöksdatabasen Blå boken, som även fungerar som ett verktyg för sammanställningar. Räkningen och registreringen av anläggningsbesök sker i samarbete med Moderna Museet. Primärt räknas besökare med hjälp av automatiska kameror som finns placerade i dörrar där besökarna passerar. Metoden infördes 2016 då museerna fick fri entré till merparten av utställningarna. Automatisk räkning innebär en utmaning vid besöksräkningen. Det är inte möjligt att urskilja besökare till utställningarna från exempelvis lunchgäster, biblioteksbesökare eller personal. Det går heller inte att urskilja besökare till ArkDes från de som enbart besöker Moderna Museet eller tvärtom.

För mer specifika undersökningar anlitar ArkDes externa aktörer. Övrig statistik hämtas från externa källor. Som exempel kan nämnas besöksstatistik på DigitaltMuseum och mätningar av besök på hemsidor genom Google Analytics.

ArkDes har fortsatt att mäta samma delar som tidigare samt utarbetat nya som vi kommer att mäta från och med 2022. I bedömningen har ArkDes definierat flera olika aspekter som mått på kvalitet, vilka ska följas kontinuerligt. Detta gäller t. ex kundnöjdhet, antal besökare, samlingarnas bevarande och tillgänglighet, digital tillgänglighet, med mera. Dessa kommer att utökas med exempelvis mått för hur vi når ut genom externa föredrag, hur vi arbetar med nätverk i landet och regionalt utfall.

Resultatindikatorer som tagits fram för verksamhetens mål redovisas där de finns tillgängliga.

2.4 Ekonomisk översikt

Fördelning av intäkter och kostnader

De tre verksamhetsgrenarna Publik verksamhet, Samlingar och kunskap samt Forsknings- och utvecklingsinsatser är fr.o.m. 2021 ArkDes nya verksamhetsområden. Eftersom både direkta och indirekta kostnader beräknades annorlunda under tidigare år redovisas ej siffrorna för år 2019 och 2020. Fördelning av intäkter och kostnader innebar att Publik verksamhet stod för 65%, Samlingar och kunskap 19% samt Forsknings- och utvecklingsinsatser 16%.

Intäkter

Verksamheten finansieras främst genom anslag från statsbudgeten. Tilldelat anslag uppgick till 62 025 tkr (Uo 17 8:1 Centrala museer: Myndigheter ap.7 Statens centrum för arkitektur och design) samt anslag för forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet till 5 000 tkr (Uo 17 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet ap.1 Statens centrum för arkitektur och design).

Tabell 2 Fördelning av intäkter och kostnader

	2021			2020			2019		
	Totala kostnader	Intäkter Anslag	Övriga intäkter	Totala kostnader	Intäkter Anslag	Övriga intäkter	Totala kostnader	Intäkter Anslag	Övriga intäkter
Publik verksamhet	43 482	41 767	1 259	—	—	—	—	—	—
Samlingar och kunskap	12 773	12 583	—	—	—	—	—	—	—
Forsknings- och utvecklingsinsatser	10 355	9 959	1 042	—	—	—	—	—	—
	66 610	64 309	2 301	74 236	66 796	7 440	70 511	63 953	6 558

Tillsammans med ett anslagssparande från föregående år om 182 tkr var totalt disponibelt belopp 67 207 tkr för detta år. Totala intäkter blev 66 610 (74 236) tkr. De externa bidragen uppgick till 1 041 (5 962) tkr.

Kostnader

Årets kostnader motsvarade 66 610 (74 236) tkr. Följande diagram visar verksamhetens kostnader uppdelade för personal, lokaler, övriga driftskostnader och avskrivningar.

Personalkostnader

Årets personalkostnader uppgick till 26 242 (26 557) tkr, vilket är en minskning med 315 tkr jämfört med

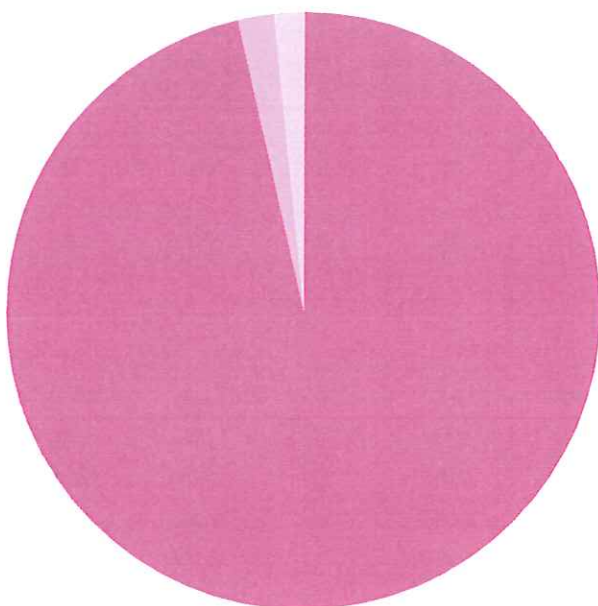
förra årets kostnader. Kostnadsminskningen bestod av vakanser och mindre nyttjande av timanställda.

Lokalkostnader

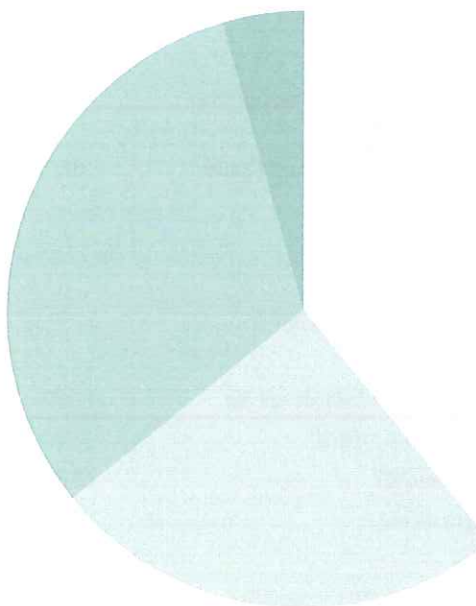
Lokalkostnaderna uppgick till 16 677 (15 832) tkr. Kostnaderna har ökat till största del pga en ökad frekvens för städning, medan andra lokalkostnader ökat något.

Övriga driftskostnader

Övriga driftskostnader uppgick till 20 826 tkr (30 402) tkr, vilket är en minskning med 9 576 tkr. Detta beror på en minskad verksamhet under 2021, med bland annat färre utställningar, konferenser och andra aktiviteter, samt minskade tryckkostnader.

Intäkter från anslag	96,5 %	●
Intäkter från avgifter/ andra ersättningar	1,9 %	●
Intäkter från bidrag	1,6 %	●

Kostnader för personal	39,4 %	●
Kostnader för lokaler	25 %	●
Övriga driftskostnader	31,3 %	●
Avskrivningar och nedskrivningar	4,3 %	●

Tabell 3 Personal	2021	2020	2019	2018	2017
Antalet anställda (medeltal)	35	39	37	39	39
män	12	13	12	15	13
kvinnor	23	26	24	24	26
Årsarbetskrafter*	31	33	33	32	30
Tillsvidareanställda	26,5	26	37	29	30
Visstidsanställda	4,5	7	5	4	9

Tabell 4 Lokalkostnader tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Lokalhyra	15 250	15 122	14 952	14 562	14 417
El- och uppvärmning	302	274	295	231	200
Reparationer och underhåll	30	349	11	127	4
Städning	1 045	62	463	645	525
Övriga lokalkostnader	49	25	117	64	52
	16 677	15 832	15 839	15 629	15 198

Tabell 5 Avgiftsbelagd verksamhet tkr	Ack +/- t.o.m. 2019	+/- 2020	Int. 2021	Kostn. 2021	+/- 2021	Ack +/- utgå 2021
Verksamhet med full kostnadstäckning						
Försäljning av varor, budget enl RB	0	0	0	0	0	0
Försäljning av varor	0	0	0	0	0	0
Undersökningar, utredningar och andra tjänster, budget enl RB	0	0	0	0	0	0
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0	0	0
Övrig avgiftsbelagd verksamhet						
Entréer och visningar, budget enl RB	4 500	50	150	0	150	4 700
Entréer och visningar utfall*	1 617	34	113	0	34	1 764
Övrigt, budget enl RB	1 500	1 500	1 500	0	1 500	4 500
Övrigt, budget utfall*	1 663	1 438	1 145	0	1 145	4 246
Summa, utfall	3 280	1 472	1 258	0	1 258	6 010

*Kostnaderna går ej att särredovisa

Avgifter

Avgiftsintäkterna uppgick till 1 258 (1 472) tkr. De minskade intäkterna beror på den borttagna entréavgiften samt att myndigheten hade stängt under coronapandemin, men intäkter för entréer och visningar har ökat pga det stora antal bokade visningar till *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt*.

Medverkans- och utställningsersättning

Myndigheten ska mot bakgrund av gällande avtal mellan staten och berörda konstnärorganisationer om konstnärers ersättning vid utställning av konstverk särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts i enlighet med avtalet. ArkDes har under verksamhetsåret 2021 utbetalat ersättning enligt MU-avtalet med 113 (183) tkr i medverkans- och utställningsersättning.

3. Publik verksamhet

ArkDes uppdrag är att:

- ha en verksamhet som svarar mot den unga publikens behov
- nå ut till nya målgrupper med fokus på den unga publiken
- öka insatser i tillgänglighetsfrågor.

ArkDes vill hela tiden sätta besökaren i fokus. Det publika arbetet har varit präglad av den pågående coronapandemin, där vi fortsatt anstränga oss för att möta publiken på nya plattformar samtidigt som vi också tagit tillvara på möjligheten att välkomna besökarna tillbaka till ArkDes lokaler på Skeppsholmen. Se vidare kap. 6.4 Coronapandemins påverkan på verksamheten.

3.1 Besöksutveckling

Registreringen av ArkDes besöksiffror sker i samarbete med Moderna Museet, primärt med hjälp av automatiska räknare i foajén, vilket innebär att de två museerna redovisar samma siffror. Siffrorna exkluderar besökare som kommer till ArkDes via trädgården och redovisar inte könskopplad statistik för besökare. ArkDes har fri entré till museets alla utställningar.

Effekterna av ett minskat resande och en minskad turism till Stockholm kunde konstateras, därför låg fokus för kommunikationen på en lokal publik som uppmanades upptäcka sin hemstad och vad den har att erbjuda under sommarmånaderna. När restriktionerna ändrades i slutet av september, vilket sammanföll med öppnandet av *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt*, startade vi med en

fullspäckad öppningshelg med visningar och program för alla åldrar från öppning till stängning. Digitala satsningar har gått parallellt med fysiska satsningar för att säkerställa att vi kan möta vår publik på olika plattformar. En rad programpunkter har hållits digitalt och vi har arbetat för att nå ut med innehåll både fysiskt och digitalt. Det har lagt en bra grund för arbetet framåt då vi ser stor potential i att förmedla vårt innehåll digitalt och på så vis nå ut till fler och med en bredare geografisk spridning.

Årets besöksiffror har präglats av coronapandemin. Museet var stängt fram till 25 mars och öppnade sedan med reglerad kapacitet. Besöksiffrorna är på en jämförelsevis låg nivå men ändå högre än 2020.

Publikundersökning

Under 2021 har det genomförts en publikundersökning med hjälp av Morris Hargreaves & McIntyre. I den framgår det att 44 % av besökarna var första-gångsbesökare. 2020 var den siffran 51 % och 2019 70 % - detta kan tolkas som att vi med de satsningar som gjorts för att skapa en tätare relation med vår publik har lyckats.

Publikundersökningen visar att besökarna är nöjda med besöket på ArkDes. 86 % säger att de tyckte att besöket var "fantastiskt" eller "bra". I publikundersökningen 2020 var denna siffra 88 %. Vi ser också att ArkDes besökare är vana museibesökare, 48 % har besökt fler än fyra museer de senaste 12 månaderna (2020: 59% 2019: 59 %, 2018: 54 %).

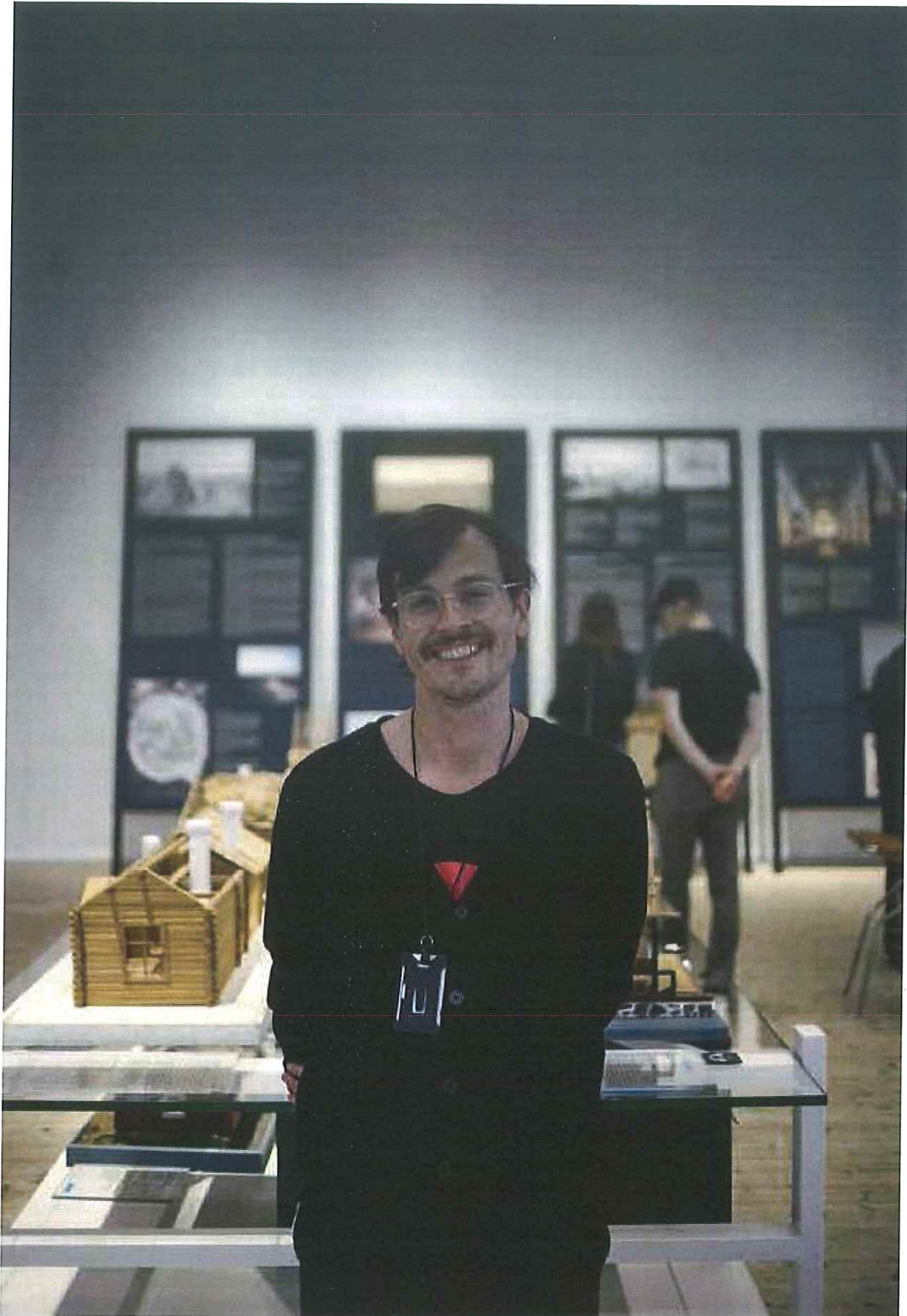
Resultatbedömning av besöksutveckling

Året har, trots utmaningar, lett till flera goda resultat för det publika arbetet på ArkDes och arbetet med att tillgängliggöra vår verksamhet. Utomhusverksamhet under sommaren i kombination med digitala satsningar och utökat utbud av aktiviteter för barn

Tabell 6 Besöksutveckling

	2021*	2020*	2019	2018	2017
Antal besökare	228 082	166 547	517 886	562 226	581 383

* Museet var stängt den 1 januari – 24 mars 2021. Under 2020 var museet stängt den 19 mars – 2 juni och 29 oktober – 31 december.

Adrien Siberchicot

och familj har lett till att vi ändå har kunnat möta vår publik. Se även kap. 6.1 Publik och tillgänglighet. Att vi kunde öppna utställningen *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt* som planerat i början på oktober i kombination med publikmagneten *Pepparkakshus* gav ett gediget genomslag i media såväl nationellt som internationellt. Utmaningarna har bestått i att å ena sidan välkomna besökare å andra sidan kommunicera försiktighet och avvaktande. Det har varit ett idogt parerande där vi är glada för våra digitala satsningar och att vi valde att fokusera på verksamhet utomhus under sommaren.

Verksamhet riktad mot barn och familj utökades med ett utbud av aktiviteter som även var ämnade till att utforska området utanför museet. ArkDes nya familjerum är en del i det intensifierade arbetet gentemot den yngre publiken.

3.2 Utställningar

ArkDes ska stärka och förmedla kunskap om och främja intresset för arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen och för samhällsutvecklingen samt tillgängliggöra samlingarna för allmänheten. Här utgör arbetet med utställningar ett av ArkDes viktigaste format för att uppnå vad som anges i vår instruktion.

Utomhusverket: Studio Ossidiana (4 jun – 10 okt)

Utomhusverket är ArkDes årliga sommarinstallation som tar plats utomhus på Skeppsholmen. Genom arkitektur och form vill vi visa exempel på potentialen i inkluderande och designdrivna offentliga rum i hjärtat av Stockholm som alla, enskilt eller tillsammans med andra, uppmuntras att använda.

Inför sommaren 2021 bjöd ArkDes in Studio Ossidiana, ett design- och arkitektkontor baserat i Rotterdam, för att göra en installation på Exercisplan. Installationen bestod av flera skulpturala objekt i pastellfärgad terrazzo och duvslag samt en hemlig stängd trädgård. Utöver objekten fanns en damm med vattenväxter, spelbord för schack och backgammon samt platser för aktivitet och avkoppling. Installationen fungerade som en "övärld för aktiviteter och möten" där både människor och djur var välkomna.

Besökare kunde låna speljäser för schack och backgammon och hämta ut brickor med fågelbingo för att upptäcka Skeppsholmens fågelliv. Veckovis anordnades även meditation i Utomhusverket. Inne på museet kunde besökaren läsa fördjupande material om installationen samt se en film där Studio Ossidiana berättade om sin praktik och sina tankar med Utomhusverket. I Boxen pågick under hela perioden öppen verkstad där barn med sina föräldrar kunde

Foto: Märta Thiser

Utomhusverket: Studio Ossidiana

Foto: Johan Dehlin

Från utställningen Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt.

bygga installationer inspirerade av Utomhusverket med rubriken att "skapa något för dig och ditt husdjur/gosedjur". Årets utomhusverk utvecklades till att bli en plattform, en öppen scen och en inbjudan till delaktighet utomhus som var särskilt gynnsam under pandemin.

Sigurd Lewerentz:

Dödens och livets arkitekt (1 okt 2021–8 aug 2022)

För fyra år sedan togs beslutet att ArkDes skulle öppna en stor utställning om arkitekten Sigurd Lewerentz med sikte på att öppna år 2021. Utställningen skulle bli en storsatsning och den första på mycket länge som huvudsakligen bygger på museets egna föremål – i detta fall Lewerentz-samlingen som omfattar 13 000 objekt. En omfattande publikation med ambitionen att bli det nya standardverket om Lewerentz producerades och lanserades i samband med att utställningen öppnade. Se vidare kapitel 3.5 Publikationer. Forskningsarbetet inför både utställning och bok har pågått sedan 2017, och samlingen har även blivit genomgången och sorterad av två konservatorer. Ett stort researcharbete har genomförts av museets intendent för att hitta föremål i arkiv,

kyrkor och hos privatpersoner runt om i landet. Utställningen, med omkring 600 objekt, öppnade första oktober efter att ha blivit framflyttad fem månader på grund av pandemin. 80 procent av föremålen kommer från ArkDes samlingar, dessutom finns objekt från omkring 15 långgivare. Huvuddelen består av ritningar, skisser och fotografier, men även möbler och andra tredimensionella föremål är utställda. En stor del av objekten har aldrig tidigare visats för publik, och det är den största utställning någonsin om en svensk arkitekt. Utställningsarkitekterna var det brittiska kontoret Caruso St John Architects.

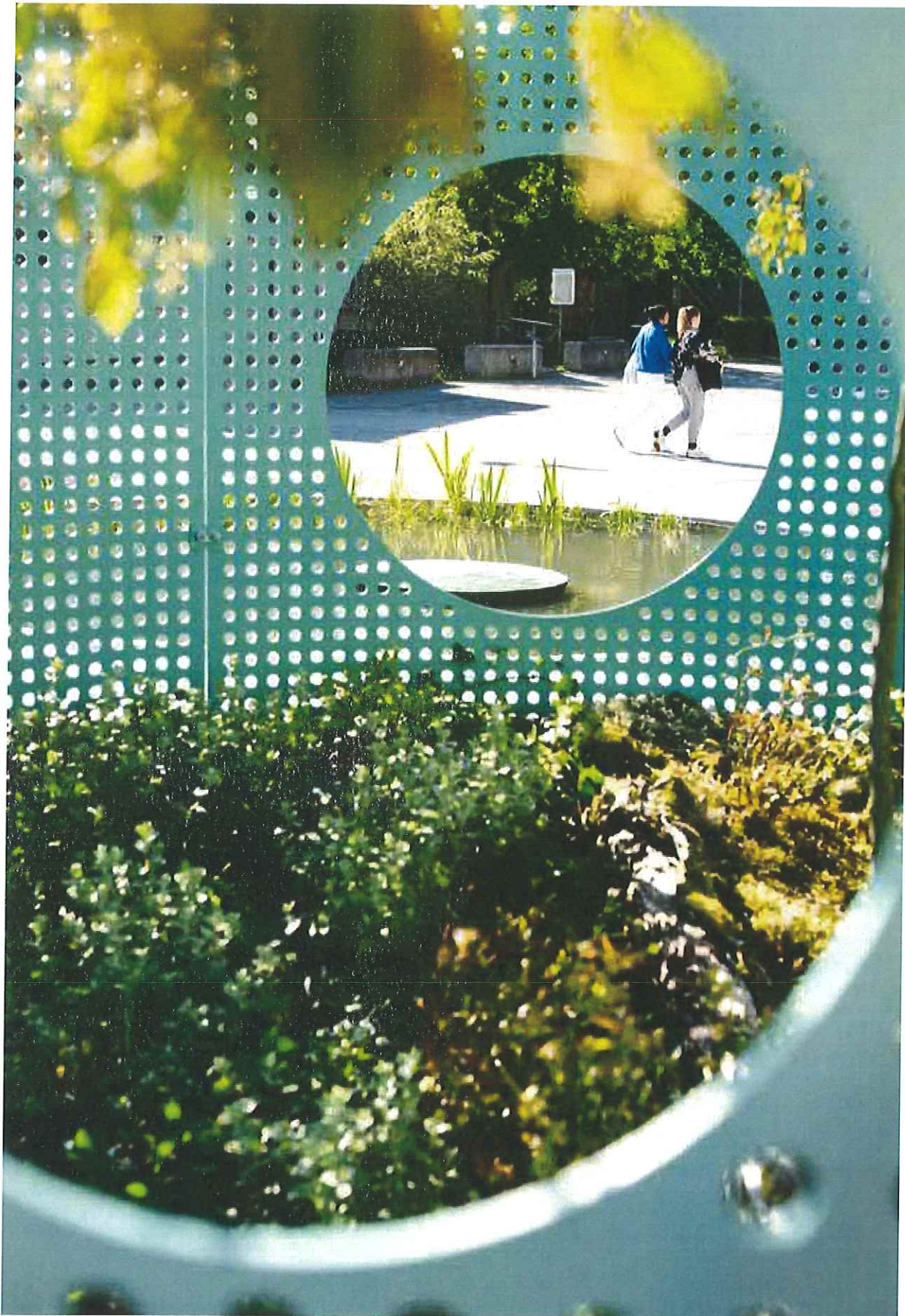
Samlingarna berättar

Som en insats för att visa upp arkiverat originalmaterial har två vitrinskåp gett rum till roterande utställningar ur ArkDes samlingar. Förutom att göra museibesökarna medvetna om det omfattande material som finns i ArkDes magasin är *Samlingarna berättar* även ett sätt att visa på arkitektens kreativa process och arbetet som ligger bakom en färdig byggnad. Två utställningar har visats under de perioder museet hållit öppet för besökare.

Uppståndelsekapellet. Skogskyrkogården.

Utomhusverket: Studio Ossidiana

Forbat – Kol, nål och penna (jun–sep 2021)

Under sommaren presenterades exempel från den ungerskfödde arkitekten Fred Forbats stora samling – en samling med projekt från flera olika länder. Urvalet visade på en stor konstnärlig förmåga och hur han under sin långa karriär skiftat mellan flera olika tekniker och varierande sätt att visualisera sin arkitektur. En digital presentation av innehållet i form av en film publicerades på sociala medier.

Mapp 135 (okt 2021–jan 2022)

Från oktober visades material från Bengt Lindroos samling – en arkitekt med flera välkända byggnader men även en stor produktion av grafisk form och mönster. I displayen syntes inte bara Lindroos lek med geometriska former utan även material från ett samarbete med hans hustru, textilkonstnären Gunvor Lindroos.

Pepparkakshus 2021:

Tillsammans (26 nov 2021–9 jan 2022)

Utställningen Pepparkakshus har arrangerats årligen av ArkDes sedan 1990. Konceptet bygger på att museet inbjuder allmänheten att lämna sina bidrag till utställningen, som också är en jurybedömd tävling. Till årets utställning inkom totalt 130 bidrag. Vinnarna presenterades söndagen den 19 december. Nytt för året är en trappkonstruktion designad av Erik Törnkqvist som fungerade både som scen för prisutdelningen men främst som sittplats för att ta emot skolklasser för introduktioner av utställningen. Liksom tidigare år får Pepparkakshus stor medial uppmärksamhet både i Stockholm, hela ländet och även internationellt genom t.ex Reuters. Det var både livesändningar i radio och tv under utställningens

öppnande och vinnare av publikens pris medverkade live på Radio P4 och SVT.

Utställningar på annan ort

Arkitekturvisioner:

Brunnsparken/Röhsska museet i Göteborg

(5 jun – 26 sep)

Arkitekturvisioner är ett utställningsformat där arkitekter bjuds in för att visa nya visioner för framträdande platser i staden och delta i breda diskussioner där arkitektur har en central roll.

Arkitekturvisioner: Brunnsparken/Röhsska var ett samarbete med Röhsska museet i Göteborg. Röhsska är utsett som en nod för samarbete under Politiken för Gestaltad Livsmiljö där utställningen Arkitekturvisioner utgjort en viktig del i det samarbetet. Åtta arkitekters visioner för hur en publik plats i Göteborg skulle kunna se ut i en ritning, modell, referensobjekt och manifest presenterades för publiken. Under utställningsperioden hölls seminarier och samtal där bl.a. riksarkitekten Helena Bjarnegård deltog.

Medverkande:

Erik Järkil Arkitektur
Bornstein Lyckefors Arkitekter
Fabel Arkitektur
Mareld Landskapsarkitekter
Studio Johan Linton
Hedlund/Ekenstam
Unit Arkitektur
Per Nadén Arkitektur

Foto: Viktoria Garvare

Pepparkakshusutställning 2021

Yarny, Medusa och en elefant:

Hantverket bakom svensk spel-design i Nordiska ambassadernas Felleshus i Berlin (25 sep – 19 dec)

Yarny, Medusa och en elefant: Hantverket bakom svensk spel-design är en utställning som lyfter formgivare inom ett av Sveriges just nu mest kreativa designområden. Ambitionen är att bredda synen på vad design är och ge publiken en inblick i skapandeprocessen bakom några av de främsta spelsuccéerna. Genom skissböcker, illustrationer, prototyper, skulpturer och filmade intervjuer med kreatörer synliggörs kreativiteten som ligger till grund för spelens design.

Utställningen visades för första gången i Boxen på ArkDes sommaren 2019 och därefter på Form/Design Center i Malmö från december 2019 - mars 2020. I år turnerade utställningen vidare till Tyskland på initiativ av Sveriges utsända kulturråd vid ambassaden i Berlin. Utställningen visades på Felleshuset som delas av de fem nordiska ambassaderna (Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige). Huset är öppet för allmänheten och används för evenemang och kulturaktiviteter av respektive ambassad. Utställningen som på tyska heter *Yarny, Medusa und ein Elefant: Das Handwerk schwedischer Computerspiele* är ett samarbete mellan ArkDes, Illustratörcentrum och Sveriges ambassad i Berlin.

Vid invigningen 24 september genomfördes panel-samtal där bland andra ArkDes deltog. Under utställningsperioden hölls seminarier och samtal som kretsade kring just dataspelsbranschen både i svensk och tysk kontext. Parallellt med utställningen anordnades workshops på ambassaden för barn. Det fanns också möjlighet testa att spela några av de aktuella spelen på Computerspielemuseum.

Tack vare utställningen kunde ambassaden konstatera att de lockat en ny publik och ArkDes har efter en utställningsturné i Sverige kunnat lyfta innehållet internationellt.

Utställningen är ett samarbete mellan Illustratörcentrum och ArkDes med stöd från Stockholms stad och Region Stockholm.

Medverkande:

Avalanche Studios
Coldwood Interactive
Landfall Games
Might and Delight
Neat Corporation

Resultatbedömning av utställningar

ArkDes ska, enligt sin instruktion, ska vara en nationell mötesplats för aktörer inom sitt område. Myndigheten ska driva och stödja utställningsverksamhet och annan pedagogisk och debatterande verksamhet för att stärka arkitekturens, formens och designens ställning i samhället.

ArkDes har ett brett utbud med en omfattande och välbesökt utställningsverksamhet. Utställningarna riktar sig till olika målgrupper för att nå och möta olika människors behov. De visas på Skeppsholmen, i övriga landet och internationellt. Genom vårt utställningsprogram på plats har vi under året visat historiska utställningar med fokus på samlingarna, samtida verk och även gett vår publik möjlighet att visa upp sitt eget skapande och kreativitet i den årliga pepparkakshus-utställningen.

2021 blev liksom föregående år präglad av den pågående pandemin. Detta har inneburit att programläggningen av utställningar justerats, bl.a. öppningsdatum för vår stora utställning *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt*. Årets utomhusutställning öppnade som planerat på försommaren och stod till början av oktober. Till första advent kunde Pepparkakshusutställningen öppna enligt plan på museet. Två tidigare utställningar har i omarbetad form visats på andra platser. Mer om pandemins påverkan på ArkDes utställningar finns i kap. 6.4 Coronapandemins påverkan på verksamheten.

3.3 Pedagogisk verksamhet

ArkDes vill genom föreläsningar, samtal och debatter, riktade till en bred allmänhet, väcka nyfikenhet och bidra till ökad kunskap och förståelse för arkitektur, design och hållbar samhällsutveckling. ArkDes gör fördjupande programaktiviteter kring aktuella utställningar i form av samtal, event och specialvisningar.

Visningar och program

Visningar av utställningar är ett av de sätt ArkDes använder sig av för att på ett pedagogiskt sätt förmedla kunskap om museets ämnen. Under den första fasen efter öppnandet av museet genomförde vi av smittskyddsskäl inga visningar utan dessa startades upp när restriktionerna släpptes. Vi erbjöd då möjlighet att boka en visning så väl som att delta på öppna allmänna visningar. Vi såg en stor efterfrågan av bokade visningar av utställningen *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt* och även av museets arkitekturhistoriska utställning *Arkitektur i Sverige*.

Foto: Sima Korenivski

ArkDes familjerum

De allmänna visningarna har också varit välbesökta av en intresserad allmänhet. Under öppningshelgen av utställningen *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt* hölls 26 programpunkter i form av visningar, föredrag och workshops med totalt 695 deltagare. Totalt erbjöd öppningshelgen 22 visningar som på olika sätt belyste Lewerentz verk och liv som arkitekt.

Arkitekt Adam Caruso, ansvarig för utställningsformen för *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt*, berättade om sitt första möte med Sigurd Lewerentz verk och hur det kom att ha ett formativt inflytande på Caruso St Johns verk och arbete. För barnfamiljer hölls workshops med utgångspunkt i Sigurd Lewerentz arkitektur. I foajén spelades jazz och i Biografen visades film.

Öppningshelgen inkl. vernissagen välkomnade nästan 5 000 personer till ArkDes och Moderna Museet. Under hösten medverkade också designduon Malmsten Hellberg i program och berättade om arbetet med att formge och producera boken *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt*.

Vi genomförde en mycket populär visning av byggnaden som tidigare inhyt Riksförsäkringsanstalten i Stockholm ritad av Sigurd Lewerentz. Ralph Erskines Lådan har varit populär under året. Nyckeln har lånats ut 19 gånger och huset besökts av 31 personer på egen hand. På grund av Lådans ringa storlek har dock inga visningar skett där under pandemin.

Som en del av programutbudet för Kiruna Forever, som visades första delen av året, medverkade ArkDes i The World Around Summit 2021 tillsammans med den samiske arkitekten och konstnären Joar Nango. Det var en för konferensen särskilt framtagen digital version av Nangos verk *Girjegumpi*, det samiska arkitekturbiblioteket. Konferensen ägde rum digitalt i samarbete med Solomon R. Guggenheim Museum, New York.

Med anledning av Norges bidrag till den Nordiska paviljongen på Arkitekturbiennalen i Venedig samarbetade ArkDes med Nationalmuseet för konst, arkitektur och design i Oslo, The Museum of Finnish Architecture i Helsingfors kring den livestreamade samtalsserien What We Share med tema co-housing och hållbara modeller för kollektivhus.

I projektet *Tysta stigar* närstuderade arkitektstudenter vid KTH golven i Sigurd Lewerentz kyrka i Björkhagen. Resultatet blev ritningar och skisser i imponerande detalj och precision. Under sex dagar i oktober fick KTH-studenterna själva visa och berätta om de handritade golvplanerna i Boxen på ArkDes. 29 besökare deltog i invigningen av Tysta stigar och flera hundra av ArkDes besökare mötte de 12 studenter som under veckan turades om att visa ritningarna, undervisa i ritningsteknik och berätta om projektet.

Barn och unga

För museet är barn och unga en prioriterad målgrupp. ArkDes erbjuder pedagogiska workshoppar för hela familjen där kreativitet och samskapande är viktiga grundförutsättningar. Alla ArkDes workshops är kostnadsfria.

ArkDes Familjerum

I början av året öppnades ett helt nytt rum i hjärtat av museet, ArkDes Familjerum. Rummet designades av Marcia Harvey Isaksson, inredningsarkitekt och Asli Abdulrahman, konstnär och inredningsarkitekt. Det är en levande plats där besökare kan koppla av tillsammans med sin familj, leka, läsa och ha kul. Här finns även mjuka klossar att bygga med, kuddhörn för avslappning och böcker. Barn i de yngre åldrarna kan här upptäcka sina förmågor, klättra i trappor och krypa på den mjuka mattan i en trygg och tillåtande miljö.

*"Målet har varit att skapa en välkomnande och inkluderande miljö för hela familjen, som uppmunt-
rar till nya upptäckter, avkoppling och samtal mellan
besökarna,"* säger formgivarna Asli och Marcia.

Övriga barnaktiviteter

Under sommaren och tidig höst hölls över 50 workshops på temat "Bygga bo!" Temat på workshoppen knöt an till Utomhusverket 2021 där Studio Ossidiana skapat en plats för samvaro mellan fåglar och människor. Barnfamiljer lockades även att upptäcka Skeppsholmen och öns djurliv med hjälp av en fågelbingo.

Med koppling till utställningen om arkitekten Sigurd Lewerentz erbjöd vi under höstens lördagar workshoppen Dödsfestligt där besökarna fick göra gravstenar och gravmonument i lera. På höstlovet gavs workshoppen Festarkitektur med chans att göra fantasifulla byggen för festliga tillfällen samt spännande bokstunder med högläsning för de yngsta barnen.

När pepparkakshusutställningen öppnade lagom till första advent förvandlades Studio ArkDes till Vinterverkstad med utökade aktiviteter både lördagar och söndagar samt alla öppna dagar under jullovet. Här gavs barn och vuxna möjlighet att designa och skapa egna pepparkaksformar samt färglägga och vika pepparkakshus i papper. Familjer kunde även delta i frågesport och hade möjlighet att spela spel och skapa på egen hand utanför Vinterverkstadens öppettider.

ArkDes har samarbetat med flera olika verksamheter för att nå ut till nya målgrupper. Kulturfyens kollektorsamhet anordnade sitt årliga körläger i ArkDes trädgård och höll även sin avslutningskoncert i anslutning till Utomhusverket som också gav plats för konstlägrets avslutningsvernissage. Ett sommarprojekt arrangerat av Botkyrka Konsthall fick också ta plats på ArkDes. Under hösten har ett samarbete med Sättra islamska kulturförening inletts där familjer får skraddarsydda visningar och workshops, i ett samarbete med Asli Abdulrahman, en av formgivarna till ArkDes Familjerum, hölls ett specialframtaget program med visning och workshop för barn och personal från Fisksättra Folkets hus.

Tabell 7 Allmänna visningar

	2021	2020	2019	2018
Antal visningar	56*	30	115	109
Antal deltagare	693	346	1 151	1 700

Tabell 8 Bokade visningar

	2021	2020	2019	2018
Antal visningar	55*	22	98	82
Antal deltagare	819	1 335	1 397	1 993

* Alla visningar har genomförts under knappt tre månader.

Tabell 9 Familjeaktiviteter

	2021	2020	2019	2018
Antal tillfällen	88	22	75	78
Antal barn	1 893	190	1 457	1 678
Antal vuxna	1 380	131	1 159	1 285
Totalt antal deltagare	3273	321	2 616	2 963

ArkDes familjerum

Tabell 10 Skolprogram

	2021	2020	2019	2018
Antal skolprogram	34	33	107	100
Antal deltagare	299	847	3022	1969
Varav lärare	58	37	474	608
Klasser på egen hand	105	data saknas	308	data saknas

Skolverksamhet

Att få elever att förstå att den miljö vi alla lever i är skapad av andra människor och att den också går att påverka är kärnan i ArkDes skolverksamhet. För att nå dit har vi en rad olika skolprogram som behandlar olika delar inom arkitektur och design som finns för olika åldrar. Att uppleva och göra för att förstå är viktiga ingredienser i den pedagogiska tanken på ArkDes. För att nå ut till fler inom målgruppen barn och unga medan museet varit stängt har vi arbetat mer aktivt mot lärare och blivande lärare. Vi samarbetar både med KTH och Stockholms universitets lärarutbildningar och under året har ytterligare en kurs på Stockholms universitet "Den uppfinningsrika människan" tillkommit, en distanskurs i teknik för lärare. En annan viktig samarbetspart är NTA i Stockholm som fortbildar lärare i teknik. Antalet skolor som besökt ArkDes är lågt eftersom pandemin satte stopp för möjligheterna att komma till Skeppsholmen. Under hösten kunde en ökning konstateras.

Program på annan ort

ArkDes har medverkat vid över 30 olika externa forum för att nå ut både brett och till olika riktade målgrupper. Vi har deltagit i paneldebatter och publika samtal samt föreläst både nationellt och internationellt för att sprida kunskap och samverka med såväl civilsamhället som expertforum.

Resultatbedömning av pedagogisk verksamhet

De utökade satsningarna på verksamhet för barn, familj och yngre har tagits emot väldigt positivt vilket blir tydligt genom en rad fullsatta workshops och ett välbesökt familjerum. Det stora intresset och all uppmärksamhet kring boken och utställningen om Sigurd Lewerentz har gett oss möjlighet att tillgängliggöra vårt arbete såväl lokalt som internationellt. Pepparkaksutställningen har i vanlig ordning gett resultat i att locka många besökare ur den yngre publiken till ArkDes. Värt att nämna är även att programverksamheten och den pedagogiska verksamheten har gynnats av omorganisationen som skapade Publika enheten genom att ett mer samlat grepp om all publik verksamhet.

3.4 Identitet och media

ArkDes gör ett gediget varumärkesarbete för att öka kännedomen om vår verksamhet, locka nya besökare och få fler människor och nya målgrupper att ta del av vår verksamhet. En omställning från köpt annonsering till ett fokus på innehåll i våra egna kanaler, samarbeten, publika aktiviteter och pressarbete inleddes för att fortlöpa under nästkommande år. Huvudfokus ligger på besökaren och att fler ska ta del av vår verksamhet. Vi har inlett ett säsongsbetonat arbete i vårt erbjudande och i vår kommunikation där *Sommar på ArkDes* var först ut.

ArkDes familjerum

Foto: Sima Koronivski

Medialt genomslag och digital räckvidd

ArkDes arbetar övergripande med kommunikationsfrågor och museets värdskap och varumärke där utgångspunkten alltid är att ge besökaren en helhetsupplevelse oavsett om besöket är digitalt eller fysiskt. I kommunikationen kring utställningar har fokus varit att synliggöra och stärka ArkDes varumärke och identitet. ArkDes digitala kanaler är fortsatt en viktig huvudkanal där museet delar med sig av sin verksamhet och bjuder in besökare från hela landet.

För att nå ut och sprida kunskap i hela landet arbetar ArkDes aktivt med medierelationer och PR. Det innebär pressträffar och enskilda möten med journalister. Varje vår presenteras kommande program på en presslunch och museet har ett löpande samarbete med aktörer som Svenska institutet, UD, Visit Stockholm och Visit Sweden för att ta emot journalistgrupper på bästa sätt. Ett exempel på ett sådant samarbete var när ArkDes stod som värd tillsammans med Svenska institutet, för ett statsbesök på temat arkitektur och hållbarhet i närvaro av Förbundsrepubliken Tysklands president Frank-Walter Steinmeier, H.M. Konungen och Kultur- och demokratiminister Amanda Lind. Besöket dokumenterades av en grupp svenska och internationella medier via UD.

Det mediala intresset för ArkDes Think Tanks projekt Street Moves, interaktiva byggsatser som ska förändra hur vi använder stadens gator, har fortsatt varit stort i Sverige och internationellt. Bland annat publicerade The Guardian en artikel i början av året och The World Economic Forum lyfte nyheten i sina kanaler. Den internationella nyhetsbyrån Bloomberg kom att uppmärksamma projektet och överintendent Kieran Long medverkade i konferensen Bloomberg New Economy i Singapore för att tillsammans med världsledare diskutera framtidens städer. ArkDes Think Tanks årliga uppföljningsrapport inom Politik för gestaltad livsmiljö uppmärksammades av Arkitekten och Open call projektet Eds Andra Kiosk kom att få stort medialt intresse lokalt men även i branschtidningar. Stina Westlin, strategisk utredare på ArkDes medverkade i en artikel i Arkitekten om bygglovsutredningen.

Med en färgstark utomhusinstallation av Studio Ossidiana och ett nyligen färdigställt familjerum kunde ArkDes återigen välkomna museibesökare att ta del av kulturen igen, vilket kom att uppmärksammas av bland annat branschtidningen Arkitekten och tidskriften Plaza.

När årets pepparkakshusutställning öppnade i november så var det tydligt att både besökare och

media hade längtat efter att få besöka museet igen. Exempel på medier som rapporterade om pepparkakshustävlingen var: SVT Morgonstudion, SVT Stockholm, SR Stockholm, TT-tidningarnas telegrambyrå, lokaltidningen Mitt i, Internationella nyhetsbyråerna The Associated Press och Reuters.

Citat

"Kanske är det vår digitala tillvaro som gjort att den jordnära arkitekten Sigurd Lewerentz kommit att starkt uppvärderas under senare år. En ny bok tar ett helhetsgrepp på den svenska modernismens internationellt sett klarast lysande stjärna";
Eva Eriksson SvD.

"Modig utställning om Sigurd Lewerentz unika arkitektur", DN Tomas Lauri.

"De bjuder in invånare att bli trädgårdsmästare", Arkitekten om Utomhusverket med Studio Ossidiana.

"Rapport om Gestaltad livsmiljö: "Strålkastaren har gått från stad till landsbygd", Arkitekten om ArkDes årliga uppföljningsrapport.

"Den klassiska kiosken är närmast ett minne blott. Det ska ett sommarprojekt försöka råda bot på, när två nya kiosker ska byggas under åtta dagar i Dalsland", Fastighetstidningen uppmärksammar ArkDes Think Tanks Open Call projekt Eds Andra Kiosk.

"Tonsäker textilglädje", Asli Abdulrahman och Marcia Harvey Isaksson, formgivarna bakom ArkDes familjerum i Plaza.

Digitala fokusprojekt och digital räckvidd

ArkDes ser digitala kanaler som en naturlig förlängning av den mötesplats myndigheten ska vara. Plattformar där vi enkelt kan nå våra besökare, bjuda in till samtal och dela med oss av vårt uppdrag till hela landet, och för att öka vår tillgänglighet på nätet analyserar vi ArkDes digitala räckvidd. Stort fokus har lagts på de digitala besökarna och en fortsatt ökad produktion av upplevelser via museets digitala plattformar. Delar av visnings- och utställningsverksamheten har översatts till digitala upplevelser och nya koncept har tagits fram. Exempelvis producerade museet i februari ett virtuellt samiskt arkitekturbibliotek under namnet *Girjegumpi* tillsammans med konstnären Joar Nango som tillgängliggjorde texter om samisk arkitektur via ArkDes hemsida. Vi deltog även med projektet under den digitala internationella konferensen the World Around som anordnades av Guggenheim där projektet lanserades. Under sommaren producerades även

en mini-dokumentär tillsammans med designduon Studio Ossidiana om sommarinstallationen *Utomhusverket*.

Till höstens stora utställning *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt* producerades, utöver en mängd filmer som beskrev utställningsprocessen, en helt egen digital plattform som delar med sig av unikt samlingsmaterial till dem som inte kan besöka oss. Utöver detta producerades i september en digital release event för Think Tanks årliga uppföljningsrapport om politiken för gestaltad livsmiljö (Se 6.2 Gestaltad Livsmiljö). Under vintern öppnade vi sedan utställningen om Pepparkakshus där vi bland annat har producerat animerade filmer, Pepparkaks-ASMR, en digital röstningssida och ett podcast-samarbete med Frida Lund och Jason Diakité.

ArkDes har utöver detta producerat en mängd livestreamade samtal med konstnärer, designers och arkitekter, djupdykt i unikt samlingsmaterial, skapat en helt ny essäsida för essäsamlingar som skapat en plats på hemsidan där essäer som skrivits av personalen tillsammans med externa skribenter, intervjuer med medverkande i projekt, utställningar m.m. samlas. Vi har även satsat på digital marknadsföring för att få bättre insikter kring vilket material som våra besökare efterfrågar och uppskattar. Rent praktiskt kan vi mäta vilken typ av innehåll som människor är benägna att ta del av via distans genom att exempelvis mäta vilken typ av räckvidd en annons har i förhållande till hur många som faktiskt klickar vidare för att uppleva innehållet och sedan även hur de har interagerat med innehållet; har de stannat på sidan, har de läst klart eller sett klart och så vidare.

Arkdes.se

I och med att ArkDes gick från väldigt låg innehållsproduktion till väldigt hög under 2020 har vi inte förväntat oss att få se samma typ av procentuella ökning av besökssiffror under 2021. Det vi däremot har förväntat oss är att bibehålla de besökare som har hittat till oss för att fastställa att vi har lyckats nå ut till en återvändande besökare. Att vi har fortsatt höga siffror indikerar för oss att vi har lyckats bibehålla vårt momentum från 2020 och har varit ett viktigt mål för att hitta långsiktiga mätvärden som hjälper oss att optimera våra produktioner.

En likvärdig generell besökstid (som kvalitetsindikator) och ett likvärdigt mått av återkommande besökare var förväntad. Utöver detta har vi bland annat som KPI velat ligga kvar på ett likvärdigt sidvisningsvärde från 2020 med förhoppning om en ökning på minst fem procents tillväxt. Då tillväxtvärdet inte nått önskat mätvärde kommer vi använda oss av Google

Ads för att maximera SEO och responsiv annonsering under 2022. Under året har ArkDes via ArkDes Vänner blivit erbjudna ett kulturstipendium från Google Grants. Det är ett stipendium som administreras av Google där kulturplattformar erbjuds totalt 1 100 000 kr i annonstäckning på Google i ett år.

Övergripande statistik

Antal sidvisningar: 523 834

(varav 444 265 unika sidvisningar)

Antal användare: 171 071

(varav 170 123 nya användare)

Generell tid på sidan: 1:22

Topp tre kanalingångar:

Organiska sök, Social och Referral.

Topp tre mest populära innehåll (utöver startside):
Besök oss, utställningar, *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt*.

Tabell 1.1 Nya användare ArkDes.se

År	Antal
2021	170 123
2020	232 864
2019	180 912
2018	157 108

Facebook

ArkDes använder Facebook som kanal för att informerar om utställningar, forskning, konferenser och annan pågående verksamhet på museet.

En analys av den tillgängliga statistiken visar att det fortsatt är nästan dubbelt så många kvinnor som män som följer vår Facebooksida och att en absolut majoritet av våra besökare är mellan 25 och 44 år gamla. Det här är en statistik som vi ser återspeglas i våra andra kanaler som vi har samma data för, vilket ni kan se nedan.

Övergripande statistik

Följare: 13 660 följare i december 2021

(2020: 13 617, 2019: 12 879, 2018: 12 055)

Unika poster: 125

Följartillväxt: 121

Engagemang: 61 754

Engagemangstillväxt: 80,88 %

Räckvidd: 1 610 895 (Snitt per post: 1 180)

Exponeringar: 2 022 135 (Snitt per post: 1 236)

Instagram

Instagram utgör en värdefull kanal för att ge publiken kurerat, redaktionellt innehåll. ArkDes jobbar vidare med de två konton: @arkdesc och @arkdes_collections. Dessa två konton har olika funktioner där @arkdesc används som en generell nyhets- och inspirationskanal och @arkdes_collections används

Tabell 12 Förvärv från ArkDes.se:s bästa kanaler

	Användare	Procentuell andel
Direct	74 246	40,7
Organiska sök	65 160	35,7
Icke-specifierat	21 711	11,9
Referral (nyhetsbrev etc)	13 532	7,4
Sociala kanaler	472	4,1
Övriga email	283	0,17

Tabell 13 Följardemografi för ArkDes Facebook-sida ålder och kön

	13-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Summa
Antal kvinnor	0	166	2525	2441	1922	1240	604	8898
Andel kvinnor %	0	1	19	18	14	9	5	66
Antal män	0	103	1355	1347	943	553	292	4593
Andel män %	0	1	10	10	7	5	2	34

för att tillgängliggöra museets samlingar. Detta görs genom att dela foton av modeller, ritningar, skisser, målningar m.m. från samlingarna. För mer information om arbetet med kontot @arkdes_collections se 4.2 Förmedling av samlingarna.

En analys av den tillgängliga statistiken för våra två konton visar att vi har fler följare i Sverige än internationellt (49 procent på @arkdes_collections respektive 50 procent på @arkdes på och att den största åldersgruppen bland våra följare är 25 - 34 följt av 35 - 44. Vi kan se att vi fortsatt har något fler kvinnliga följare än manliga (60%).

Analysen visar att den procentuella ökningen av antalet följare är större hos vårt huvudkonto @arkdesc än hos @arkdes_collections. Det framgår också att det totala antalet inlägg på huvudkontot nått betydligt fler unika konton och att fler interagerar mer med innehåll från samlingarna genom likes, kommentarer och sparningar. Överlag så är räckvidden högre på @arkdesc, även då vi postar samma innehåll. Detta kan helt enkelt bero på att det är ett större konto, men också på att @arkdesc fått högre prioritet i visningsalgoritmen hos sin målgrupp än @arkdes_collections.

Övergripande statistik

@ArkDesC

Följare: 2021: 24 930 (2020: 21 800, 2019: 17 100)
 Unika poster: 156
 Unika stories: 427
 Följartillväxt: 3 053 (8,49 % mer än föregående år)
 Räckvidd: 1 035 459 (räckvidd per post: 5 575,68)
 Exponeringar: 1 692 627 (räckvidd per post: 6 109)

@ArkDes_Collections:

Följare: 2021: 8 894
 (2020: 7 700, 2019: 6 052, 2018: 3 888.)
 Unika poster: 60
 Unika stories: 85
 Följartillväxt: 1 213 (- 33 % mer än föregående år)
 Räckvidd: 286 483 (räckvidd per post: 4 622,18)
 Exponeringar: 397 716 (räckvidd per post: 5 015)

LinkedIn

Anledningen till LinkedIn-kontot är för att på bättre vis nå Think Tanks målgrupp bestående av yrkesverksamma arkitekter, stadsplanerare, politiker och byggaktörer och få spridning av innehåll om ArkDes olika forskningsprojekt bland dessa.

Under hösten har samma material som lagts in i nyhetsbrevet lagts upp på sidan, såsom konferensinfo, artiklar om Open Call, filmer från UR etc. Resten av materialet har varit sådant som inte producerats hos oss på ArkDes men som handlar om Think Tank och enhetens projekt: poddar, artiklar, filmer etcetera. Det månatliga besöksantalet har ökat sedan profilen skapades och ligger idag på ungefär 45 per månad.

Sponsring

ArkDes arbetar kontinuerligt med aktörer och samarbeten inom den offentliga sektorn och näringslivet. Under året har ArkDes samarbetat med Marginalen Bank som är huvudsponsor för utställningen *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt*.

Tack vare samarbete med museets vänförening ArkDes Vänner kring sponsorskap för boken om Sigurd Lewerentz gick följande företag in som sponsorer för projektet: AIX Arkitekter, BAU –Byrån

Tabell 14 Följardemografi för @arkdesc - ålder och kön

	13-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Summa
Antal kvinnor	2	242	3 118	2 289	1 341	640	271	8 085
Andel kvinnor %	0	3	24	17	10	5	2	63
Antal män	11	311	2 002	1 478	728	326	154	5 010
Andel män %	0	2	15	11	6	2	1	38

Tabell 15 Följardemografi för @arkdes_collections - ålder och kön

	13-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Summa
Antal kvinnor	1	186	1 030	591	374	164	70	2 416
Andel kvinnor %	0	4	23	13	8	4	2	53
Antal män	2	181	997	567	253	104	50	2154
Andel män %	0	4	22	12	6	2	1	47

Tabell 16 LinkedIn Besöksdemografi 2021 - Yrkesgrupper

Yrkesgrupp	Besökare	% av besökare
Konst och design	338	17,05 %
Företagsutveckling	309	15,59 %
Media och kommunikation	214	10,8 %
Utbildning	213	10,75 %
Samhälle och sociala tjänster	190	9,59 %
Drift	151	7,62 %
Forskning	79	3,99 %
Program- och projektledning	77	3,88 %
Administration	69	3,48 %
Teknik	61	3,08 %

Tabell 17 Omnämning i artiklar, bloggar, etermedier, Källa: Notified och mediearkivet.

2021	2020	2019	2018	2017	2016
1 009	1 960	815	1 166	1 042	963

för arkitektur och Urbanism, Bergkrantz Arkitektur, Bernow och Partners Arkitektur, Brunnberg & Forshed, Dinell Johansson, E/S-A Arkitekter, FOJAB, Lennart Ericsson Fastigheter, Marge, Murman Arkitekter, Rotstein arkitekter, Sweco Architects, Varg Arkitekter, White Arkitekter och ÅWL Arkitekter.

ArkDes Vänner

Samarbetet med ArkDes Vänner har åter fått ny energi. I takt med att programverksamheten drog igång inledde ArkDes en konversation om ett tätare samarbete med vänföreningen. I samband med detta har ArkDes via ArkDes Vänner blivit erbjudna ett kulturstipendium från Google Grants. Det är ett stipendium som administreras av Google där kulturplattformar erbjuds totalt 1 100 tkr i annons-täckning på Google i ett år. ArkDes ansökan går via vänföreningen och innebär att vänföreningen

kommer få en utökad plats på hemsidan och riktade annonser. Under 2021 visade överintendent Kieran Long utställningen om Sigurd Lewerentz exklusivt för vänföreningen.

Resultatbedömning av identitet och media

Det har varit ett lyckat år för ArkDes synlighet i media, och vi har aldrig tidigare haft ett så kvalitativt genomslag med flera omfattande artiklar i svensk och internationell media om vårt arbete. Vi har nått presstäckning i alla relevanta media under året och har en bra spridning mellan bransch, kultur, livsstil och nyhetsmedia.

Under 2021 har vi kunnat se en viss förväntan, men även mättnad på digitala produktioner hos publiken, därför har fokus legat på att hitta ett hållbart arbete med innehåll som inte ersätter den fysiska

upplevelsen, utan som höjer den. Vi har därför valt att använda oss i högre grad av innehåll från våra samlingar än tidigare år, och skalat ner på antalet produktioner och fokuserat på att maximera antalet enheter som vi kan få från en produktion. I och med att vi gick från väldigt låg produktion till väldigt hög år 2020 har vi inte förväntat oss att få se samma typ av ökning av siffror. Det vi har förväntat oss är att fortsatt ligga på en motsvarande som indikator på att nya besökare fortsätter att uppsöka oss digitalt.

Överlag kan vi se att vi ligger på en likartad räckvidd på alla våra kanaler som föregående år, men vi kan däremot se en förlust av engagemang och nya besökare. Dessa siffror är framförallt märkbara på Facebook och ArkDes.se. Den snabbast växande kanalen är fortsatt Instagram. Det kan indikera en generell mättnad kring att ta del av digitala musei-upplevelser i takt med att museet öppnar upp och att våra konkurrenter har börjat skapa likvärdiga digitala satsningar, men även att ArkDes behöver bli bättre på att tillgängliggöra samtal om vårt innehåll för publiken. Exempelvis kan vi se hur innehåll som rört våra samlingar fortsätter att engagera stort och att det genererar högre engagemang på sociala kanaler än vad övrigt innehåll gör.

Att vi fortsätter att nå en bra räckvidd 2021 tror vi beror på att vi jobbat strategiskt med digitala annonser, då vi kan se ett direkt samband mellan högre besökstal på de sidor som är kopplade till annonserna. Vi kan även se generellt, mycket låga CTR-värden på våra digitala annonser, vilket betyder att vi har skapat bra innehåll för den specifika målgrupp som vi har uppsökt. Inför 2022 kan vi se hur ArkDes är i behov av att utveckla tillgänglighet och återkommande format för att kunna vända engagemangsfrekvensen och fortsätta att växa på digitala kanaler.

Ett utökat samarbete med vänföreningen har bidragit till att ArkDes varumärke stärkts.

3.5 Publikationer

Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt

I samband med arbetet inför utställningen av Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt skrevs boken om Lewerentz liv och verk. Redaktör för boken var Kieran Long och Johan Örn och medredaktör Mikael Andersson. Syftet med boken var dels att sprida kunskapen om Lewerentz till en bredare konst- och kulturintresserad publik, dels att ge fackpubliken och specialisterna en fördjupad och delvis reviderad bild av den världskände arkitekten. För att nå dessa dubbla målgrupper bestämdes att boken skulle vara både bildrik och innehålla längre texter baserade på ny arkivforskning. Den viktigaste källan har varit ArkDes Lewerentz-samling, som genom boken lyfts upp och tillgängliggörs. Den omfattande monografin omfattar 712 sidor med skisser, ritningar, 800 bilder och nytagna fotografier tagna av Johan Dehlin. Boken är publicerad av Park Books i samarbete med ArkDes, utgiven på svenska och engelska våren 2021 och är formgiven av Malmsten Hellberg. För distribution av den svenska upplagan har ArkDes samarbetat med bokhandeln Konstig.

Livskvalitet i tid och rum

I juni släpptes rapporten Livskvalitet i tid och rum, den är ArkDes årliga uppföljning av politiken för gestaltad livsmiljö. För mer information om arbetet med uppföljningsrapporten, se 6.2 Gestaltad Livsmiljö. I rapporten presenteras bland annat en ny undersökning av allmänhetens syn på det byggda samt intervjuer med forskare och praktiker. Här formuleras utmaningar, möjligheter och medskick som bidrar till att politikens mål blir verklighet.

Solicited: Proposals

Det digitala projektet 'Solicited: Proposals' är ett samarbete med den digitala plattformen "e-flux Architecture". Ett antal skribenter bjöds in att bidra med essäer om olika aspekter av arkitektur och designutställningar. Detta är en del av vårt arbete mot att öppna en ny basutställning på ArkDes 2024.

Personer som bidrog med innehåll i första omgången av essäer var: Esther Choi (grundare av Office Hours, USA), Jia Yi Gu (överintendent, MAK Center i Los Angeles), Gilly Karjevsky och Rosario Talevi (The Floating University i Berlin), Vasif Kortun (tidigare överintendent på SALT i Istanbul), Prem Krishnamurthy (curator och utställningsformgivare i Berlin och New York City), Maria Lind (tidigare överintendent på Tensta konsthall och Kulturråd i Moscow), Federico Martelli (utställningsformgivare på Cookies i Rotterdam), Mpho Matsipa (LOEB Fellow 2022 på Harvard Graduate School of

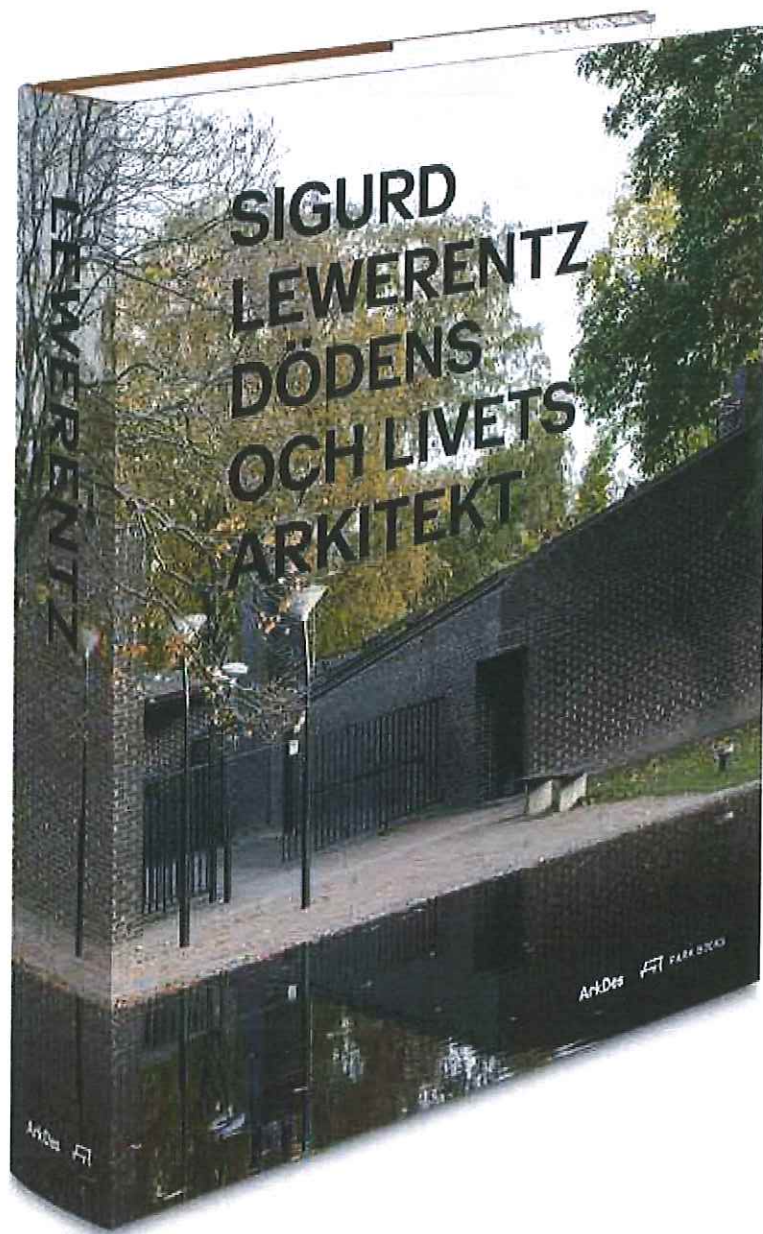
Architecture and Design) med Lynhan Balatbat-Helbock och Molemo Moiloa, och Shirley Surya (intendent på M+, Hong Kong).

Resultatbedömning av publikationer

Boken Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt utsågs till en av årets arkitekturböcker av Financial Times och under Svenska Designpriset 2021 tilldelades boken Juryns pris, vilket uppmärksammas av branschtidningen Resumé. Malmsten Hellberg vann juryns pris i Svenska Designpriset och hamnade på andra plats i kategorin Redaktionellt – Bok – print.

Muscets utställning och storsatsning med samma namn togs emot med hyllningar och positiva inslag i bland annat SVT Kulturnyheter, Wallpaper, SR Kulturnytt, TT, The Observer, The Guardian, DN, SVD. Publikationen har fått ett mycket positivt bemötande i Sverige och utomlands och den första upplagan, såväl svensk (1 500 ex) som engelsk (500 ex), är nästan slutsåld. Ett nytryck planeras.

**Boken Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt.
Form: Malmsten Hellberg.**

4. Samlingar och kunskap

Samlingarna och biblioteket utgår från att "Myndigheten ska vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtrots myndigheten och hålla samlingarna tillgängliga för allmänheten." Samlingarna och biblioteket ska även bidra till att stärka kunskapen och främja intresset för arkitektur, form och design. Både äldre och samtida föremål har tagits in i samlingarna, samtidigt som arbetet med att utforska de befintliga samlingarna inför en ny basutställning har intensifierats.

4.1 Samlingarnas tillväxt och bearbetning

Nyförvärv

Museet har utökat arbetet med att komplettera de omfattande samlingarna med samtida svensk arkitektur. I huvudsak rör det sig om material kopplat till projekt från år 2000 och framåt. Utöver att nyförvärven ska komplettera de befintliga samlingarna och fylla i historiska luckor så är tanken att de föremål som nu inkluderas i samlingarna ska kunna visas för allmänheten i den nya basutställning som öppnar

under 2024 och som kommer att ersätta museets nuvarande basutställning.

Arbetet med samtida förvärv har hämmats av den pågående pandemin då restriktioner har gjort det svårt för museets personal att besöka arkitekter och på plats bedöma de föremål som skulle kunna vara aktuella att inkludera i samlingarna. Trots det har ArkDes under 2021 kunnat komplettera samlingarna med föremål kopplade till 24 projekt av 16 arkitekter och kreatörer. De enskilda donationerna omfattar allt från ett till ett femtiotal föremål.

Parallellt med den samtida insamlingen tar museet även in material från arkitekter som avslutat sin verksamhet. I urvalsprocessen tas de luckor som finns i samlingen med i beräkningen men det kan även gälla efterleveranser från arkitekter som redan finns representerade på museet.

Bland de 8 samlingar som tagits emot i år finns bland annat material från Erik Ahnberg, en arkitekt som varit internationellt verksam och ligger bakom flera av 1900-talets viktigaste byggnadsverk, det svenska

Pågående arbete i forskarsalen. Frida Nerdal, Anna Lundvall, Frida Melin, Max Ahrent och Johan Örn.

Alvar Aaltosällskapets arbetsmaterial och en komplettering till Dick Urban Vestbros forskningsmaterial om kollektivhus. Ett unikt material från arkitekturduon Judith Turner och Stig von Huth har bidragit med nya berättelser till arkitekturhistorien.

Inventering

På grund av den stora mängd föremål (cirka 4 miljoner ritningar, fotografier, modeller och handlingar) som finns i ArkDes samling är mycket av materialet utforskat. Den intensiva inventering som just nu pågår är en del i arbetet med en ny basutställning som öppnar 2024. Inventeringen som genomförs av museets samlingsintendenter innebär framtagning av material såsom ritningar och skisser, fotografier, handlingar och modeller. Urvalet dokumenteras med bild och information.

En mer fördjupad research inom specifika ämnesområden har pågått inom ett projekt med gästforskare. Se mer information under *kapitel 5 Forskning- och utvecklingsinsatser*.

Vetenskaplig bearbetning av samlingarna

Samlingarna bearbetas vetenskapligt av våra besökande forskare från både Sverige och utlandet som på plats eller via digitala kanaler använder samlingarna i sin forskning. Genom att samlingsmaterial i allt större omfattning blir tillgängligt digitalt blir det svårare för ArkDes att följa upp hur materialet används, att ta del av forskningsresultaten och bidra till att sprida dem.

I år har även flera forskare på begäran delgivit ArkDes sin bilddokumentation av materialet de studerat. Det har resulterat i ytterligare 1 617 digitala bilder av samlingen.

En sökning i Libris med sökorden arkitektur, 2021 ger 167 träffar. Bland dessa publikationer innehåller följande bilder ur ArkDes samlingar:

Lisa Bauer: tecknare och glaskonstnär: Lena Holger
Upp på berget: Ulla Nordfors
Fotbollens kuriosakabinett: svensk fotbolls kulturarv i ord och bild: Torbjörn Andersson
Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt: Kieran Long, Johan Örn, Mikael Andersson
Folke Hederus Arkitekt: Per Hederus
Sigurd Lewerentz, A trip to Italy: Moisés Puente (red)
Sigurd Lewerentz – pure esthetics: Karin Björkquist and Sébastien Corbari (foto och koncept)

Ändamålsenliga magasin

ArkDes har i dagsläget fem magasin i museibygnaden samt två externa magasin för förvaring av samlingsmaterial; på Kungliga Biblioteket och Intendenturen (Skeppsholmen). Avtalet med Kungliga Biblioteket löper ut och förrådet på Intendenturen är inte ändamålsenligt för originalmaterial. Magasinen i museibygnaden är i det närmaste fulla och vi förvärvar regelbundet nytt material via donationer och inköp.

2020 påbörjades arbetet med att undersöka möjliga alternativ för förvaring i klimatanpassade lokaler i Stockholms närområde. Under 2021 har planeringsarbetet för flytten intensifierats med flera möten och besök i möjliga magasinlokaler. En inventering av materialet i de externa magasinerna har påbörjats.

Resultatbedömning av samlingarnas tillväxt och bearbetning

Beslutet att göra en helt ny basutställning, som baseras på samlingsmaterial, har resulterat i ett intensivt inventeringsarbete. Allt material dokumenteras vilket innebär att en stor andel material som tidigare varit utforskat nu finns tillgängligt och tillsammans med den insamlade bildokumentationen från Forskarservice besökare har samlingsintendenterna fått en bättre bild av vad som finns i magasinerna. Genomgången av materialet resulterar även i en kartläggning som ligger till grund för ArkDes insamlingsarbete.

Sedan den mer uppsökande insamlingen av samtida material startade för cirka två år sedan börjar vi fylla en stor lucka i samlingen. Ett mer aktivt insamlande av kvinnliga arkitekter är nu möjligt tack vare inventeringen och gästforskare-projektet där okända namn och projekt identifierats.

4.2 Förmedling av samlingarna

ArkDes samlingar tillgängliggörs i olika form som digitala resurser via ArkDes hemsida, kulturarvsportalen DigitaltMuseum samt vidare ut i en europeisk kontext på Europeana. Det som tillgängliggörs är inte enbart högupplöst bild utan även data i form av katalog- och textinformation vilka fungerar som auktoriteter för historieskrivande och kunskapsuppbyggnad även utanför ArkDes verksamhet via webbplatsen KulturNav. Genom KulturNav kan ArkDes publicera data som länkad öppen data (LOD) för att:

- Bygga upp och länka ihop information
- Förbättra, administrera och förvalta information
- Publicera och distribuera information

@arkdes_collections

För att förmedla nyupptäckt material på ett lätt-tillgängligt sätt och för att nå ut till fler används instagramkontot @arkdes_collections. Det som publiceras har i så stor utsträckning som möjligt en koppling till det som händer på museet, som utställningar, program och boksläpp, men även intressanta fynd som gjorts i inventeringsarbetet. Det kan även vara inlägg som är kopplade till aktuella händelser, jubileum eller pågående byggprojekt. Exempel på projekt som uppmärksammas på kontot under 2021 är Kiruna forever, Lewerentzutställningen och Samlingarna berättar. Tanken är att följarna ska lära sig något om arkitektur och design. För mer information och kontots digitala räckvidd se 3.4 Identitet och media.

Digitalisering av samlingarna

Digitaliseringen av samlingarna kan delas in i löpande digitalisering genom interna och externa beställningar av högupplösta digitala bilder, och i strategisk digitalisering inom ramen för exempelvis särskilda projekt.

Till den strategiska digitaliseringen hör konverteringen av ca 50 000 glasplåtar som ingår i fotografen Sune Sundahls samling. Projektet har pågått sedan 2018 där Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna hanterar själva digitaliseringsprocessen och framtagandet av de digitala filerna. Hittills har 39 211 glasplåtar

Tabell 18 Digitalisering av Sune Sundahls samling

År	Antal
2021	2 914
2020	2 558
2019	3 250
2018	5 762

digitaliserats varav 22 612 finns tillgängliga via Digitalt museum.

År 2021 finns sammanlagt 201 190 (2020:194 816, 2019: 190 257)) objekt ur ArkDes samlingar tillgängliga via DigitaltMuseum. Av dessa är 44 085 nedladdningsbara med bild (2020: 37 963, 2019: 32 018).

ArkDes sidvisningar på DigitaltMuseum var 120 443 (2020: 164 286, 2019: 145 814).

Vid årsskiftet 2019/2020 förändrade KulturIt (Digitalt Museum) metoden att beräkna besöksstatistik. Detta innebär bland annat att årets siffra för sidvisningar inte är jämförbara med siffrorna som angetts i årsredovisningarna 2018-2020.

(Siffror angivna i tidigare års årsredovisning: 2020: 3 065 760, 2019: 2 396 218, 2018: 1 955 928).

Tabell 19 Förmedling av digitala bildfiler via Digitalt Museum

År	Antal
2021	12 620
2020	18 741
2019	15 190
2018	12 686

Tabell 20 Beställning av digitala filer via Forskarservice

År	Antal
2021	237
2020	239
2019	214
2018	564

Utlån

Samlingarna tillgängliggörs på många olika sätt; digitalt, via publikationer, genom utlåning, bildförmedling, visningar, och i sociala medier men även i utställningar nationellt och internationellt. År 2021 har ArkDes samlingar varit representerade i både ArkDes egna utställningar och i externa utställningar. Externa utställningar där ArkDes samlingar funnits representerade under 2021:

- Scandinavian Design och USA – människor, möten och idéer 1890-1980, Nationalmuseum i Stockholm, Nasjonalmuseet i Oslo (mars – aug 2022), Los Angeles County Museum of Art (okt 2022–feb 2023), Milwaukee Art Museum (mars–juli 2023) Vandringsutställning.
- Karin Björquist – en tanke tar form, Gustavsbergs porslinsmuseum (30 okt 2021 – 24 april 2022).

Utlån av samlingsmaterial till andra museer och institutioner i landet eller internationellt är en del i arbetet med att göra ArkDes samlingar kända för fler. Se avsnitt 6.5 Kultur i hela landet.

Resultatbedömning av förmedling av samlingarna

De senaste åren har strävan varit att uppmärksamma och tillgängliggöra samlingarna för fler och där har instagramkontot @arkdes_collections och displayen ”Samlingarna berättar” varit en viktig del. Instagramkontot har en ständigt ökande följarskara och vitrinskåpen med originalmaterial gör museets besökare medvetna om samlingen.

Utlånen har i år varit något färre än vanligt på grund av pandemin. Dock har ett av utlånen gått till en vandringsutställning som visas i både Sverige, Norge och på två museer i USA.

4.3 Forskarservice

Genom Forskarservice erbjuds forskare, arkitekter, byggnadsantikvarier, studenter m.fl. möjlighet att ta del av ArkDes samlingar på plats på ArkDes. Forskarservice besvarar även frågor som inkommer via mail. Detta är en viktig del av ArkDes uppdrag att tillgängliggöra samlingarna. Forskarservice har haft stängt på grund av pandemin från januari till och med slutet av mars då museet öppnade för besökare igen. Ett nytt bokningssystem har tagits fram för att underlätta för forskarna men också för att undvika en alltför utdragen kommunikation vid en bokning. En rutin för att samla in den bilddokumentation som forskarna tar fram av samlingsmaterialet har också införts.

Tabell 21 Antal besökare i Forskarservice

År	Antal
2021	183
2020	252
2019	409
2018	346

Tabell 22 Antal forskarförfrågningar via mail

År	Antal
2021	490
2020	425
2019	442
2018	346

Resultatbedömning av forskarservice

Eftersom museet varit stängt delar av året ligger besöksantalet fortfarande lägre än åren innan pandemin. Restriktionerna gällande antal personer per kvadratmeter har minskat besökarantalet och visningsgrupperna har varit färre. Detta har lett till fler förfrågningar via mail.

Forskarsalen har i regel varit fullbokad, jämfört med tidigare åren då det ofta fanns flera platser lediga. Detta, tillsammans med ett mer effektivt bokningssystem, har frigjort tid för intendenterna att arbeta med samlingsresearch för den nya basutställningen. Att ta del av besökarnas forskning (via tillgång till deras dokumentation) har gett oss ytterligare kunskap om utforskat material på ett effektivt sätt.

4.4 ArkDes bibliotek

ArkDes biblioteksbestånd består av en unik blandning av donerade böcker som tillhört arkitekter och inköpt litteratur, där det förstnämnda också utgör en viktig del av ArkDes samlingar. Ambitionen är att vara ett arkitekturbibliotek för alla och att nå ut med text och bild om arkitektur, både på papper och digitalt. Böcker finns i de publika rummen, och biblioteket har generösa öppettider och finns tillgängligt via fjärrlån. För att sprida kunskap om arkitektur och design till vår unga publik satsade ArkDes med hjälp av vårt bibliotek på att tillhandahålla en variation av böcker för barn på flera håll i byggnaden. Böcker finns i Studio ArkDes, ArkDes Familjerum och att låna hem från ArkDes Bibliotek. Att läsa tillsammans är en populär aktivitet för våra besökare, vilket blivit särskilt tydligt i och med öppnandet av ArkDes Familjerum.

Antalet utlånade böcker ligger kvar på samma nivå som tidigare trots begränsade öppettider. Fjärrlån är viktigt för kunskapsförmedling av vår egen samling och gör biblioteket tillgängligt för hela Sverige, Norden och bibliotek utomlands, i första hand i Europa. Vi lånar själva in en hel del böcker, inte minst i samhällsvetenskapliga ämnen för att täcka behovet internt. Forskare och intendenterna på museet behöver ofta litteratur som kompletterar bibliotekets egen inriktning på arkitektur och gestaltad livsmiljö.

Biblioteket arbetar också med att erbjuda fördjupning i samband med utställningar, vilket i år har inneburit fokus på litteratur kopplat till arbete och fördjupning kring Lewerentzutställningen. Visningar i biblioteket har fortsatt varit begränsade på grund av pandemin. Sammanlagt hölls 7 st visningar.

Nedstängningen av biblioteket har i likhet med år 2020 frigjort tid till andra typer av insatser: städning, gallring, dokumentation och katalogisering av samlingar för ökad tillgänglighet.

Resultatbedömning av ArkDes bibliotek

Pandemin har även haft en negativ inverkan på biblioteksverksamheten där vi kan se färre antal besökare, utlån och fjärrlån, vilket framgår av tabellerna ovan. Man ser en tydlig koppling i tid mellan de nedåtgående siffrorna och pandemin och de av regering och ansvariga myndigheter införda restriktionerna. Samtidigt har biblioteket haft en fortsatt närvaro i de publika ytorna och därmed erbjudit olika målgrupper möjlighet till fördjupning och läsning. På den positiva sidan har perioder då biblioteket hållits stängt gett utökade möjligheter till det interna arbetet med katalogisering m.m.

Tabell 23 Besökare bibliotek

År	Antal
2021	1 402
2020	1 501
2019	3 134
2018	3 077

Tabell 24 Utlånade böcker (initialt och omlån)

År	Antal
2021	2 472
2020	3 994
2019	4 001
2018	4 304

Tabell 25 Fjärrlån

År	Antal
2021	114
2020	183
2019	186
2018	191

5. Forsknings- och utvecklingsinsatser

I enlighet med förordning (2013:71) med instruktion för Statens centrum för arkitektur och design ska myndigheten bl.a. "...vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtratts myndigheten och hålla samlingarna tillgängliga för allmänheten".

ArkDes ska vidare "bidra till kunskapen om en hållbar samhällsutveckling" och "följa utvecklingen av arkitektur, form och design och verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverka med andra, exempelvis universitet och högskolor".

Därtill konstaterar regeringen i budgetpropositionen för år 2018 att "Det finns ett stort behov av ökad kunskap kring hur det byggda och gestaltade påverkar oss som individer och som samhälle, liksom ett behov av samlad kunskap och forskning om hur bättre miljöer för fler skapas. Den forskningsfunktion som regeringen bedömer bör inrättas ska studera det byggda och gestaltade ur samhällets och den enskildes perspektiv. Funktionen inom ArkDes ska bidra till att stärka kunskapsunderlaget inom området."

För ändamålet tillfördes ArkDes från år 2018 ett särskilt anslag på 5 mkr/år för "forsknings- och utvecklingsinsatser" (i det följande benämnt "forskningsanslaget").

Regeringens och riksdagens uppdrag vad avser forskningsmiljön och forskningens inriktning på ArkDes består av två delar;

1. Samlingsrelaterad forskning och samtidsforskning.
2. Forsknings- och utvecklingsinsatser med bäring på gestaltade livsmiljöer och hur dessa miljöer kan förbättras ur samhällets och den enskildes perspektiv (se kap. 6.3).

Forsknings- och utvecklingsinsatserna finansieras dels via det särskilda forskningsanslaget på 5 mkr, dels via förvaltningsanslaget. Även om de två anslagen redovisningsmässigt särredovisas ser verkligheten annorlunda ut då bägge delarna interagerar i den operativa verksamheten och personal från samtliga enheter engageras i hela forskningsmiljöns utveckling.

Forskningsanslaget redovisas under avsnitt 6.3. I det följande redovisas insatser relaterade till samlingarna och finansierade via förvaltningsanslaget.

Forskningskonferens

I november hölls ArkDes årliga forskningskonferens vars syfte är samarbetet mellan akademien och museet. Konferensen ska lyfta pågående forskning och lägga grunden till ett fruktbart utbyte mellan museet och forskare inom arkitekturhistoria, arkitekturteori och närliggande ämnen. Temat "Sverige bilden" med underrubriken "Från den svenska modellen till Last Night in Sweden" syftade till att belysa den konventionella bilden av svensk arkitektur och design som bärare av föreställningar om demokrati och jämställdhet, ett ämne som aktualiserats av den pågående pandemin.

Utöver historiker och arkitektur- och designhistoriker som Ingrid Campo-Ruiz (verksam vid ETSAM i Madrid), Denise Hagströmer (designhistoriker och intendent vid Nasjonalmuseet i Oslo), Maja Willén (lektor i konstvetenskap vid Stockholms universitet) och Carl Marklund (samtidshistoriker, verksam vid Södertörns högskola) medverkade även arkitekter och praktisknära forskare som Jonas Elding (Elding Oscarson Arkitekter) och kollektivet Secretary (Karin Matz, Helen Runting och Rutger Sjögrim).

I år hade vi möjlighet att återigen välkomna talare och publik till Skeppsholmen och konferensen, som hölls i Aula ArkDes. Konferensen, som var ett hel-dagsevenemang, hade ett sextiotal åhörare.

Gästforskare

Projektet med fördjupad forskning i ArkDes samling med hjälp av gästforskare syftar till att uppmärksamma relevanta ämnen i exempelvis utställningssammanhang och därmed synliggöra och skapa diskussion kring dessa frågor. I det pågående researcharbetet för den nya basutställningen har ett antal fokusområden identifierats - ämnen som är relevanta i vår samtid men som kan berättas med hjälp av objekt från samlingen. Två gästforskare med god kunskap inom respektive ämnesområde har under hösten inventerat samlingen för att identifiera tänkbara projekt och presentera ett urval av objekt för den kommande utställningen. Arbetet pågår och

har hittills resulterat i samlingsobjekt från 27 projekt utförda av kvinnliga arkitekter under åren 1910–1980 samt objekt från 52 projekt inom området hållbarhet. Materialet är tidigare utforskat och finns nu dokumenterat. Projektet med gästforskare fortsätter under 2022, med nya fokusområden.

Lewerentz

Utställningen och boken om arkitekten Sigurd Lewerentz bygger på en omfattande och mångårig forskning bl.a. i ArkDes samlingar. Forskningen har bedrivits internt av en av våra intendent, men även av externa inhyrda forskare.

Resultatbedömning av forsknings- och utvecklingsinsatser

De årliga forskningskonferenserna på ArkDes syftar till att presentera och lyfta den pågående forskningen inom arkitektur- och designområdet. Programmet sätts med en strävan att ha med det mest intressanta

som pågår på universitet och högskolor inom ämnet, men även men även personer från andra discipliner och praktiker som arkitekter. På 2021 års forskningskonferens var publiken en mix av studenter, arkitekter, forskare och museianställda. Dessutom personer från Boverket, Statens Fastighetsverk och Svenska Institutet. Projektet med gästforskare har gett fördjupad kunskap om de ämnen vi vill lyfta i den kommande basutställningen. Resultatet av forskningen är också ett utmärkt underlag för den uppsökande insamling som pågår, där luckor i samlingen behöver fyllas.

Den unika satsningen på Lewerentz har bidragit till att en av ArkDes viktigaste samlingar bearbetats vetenskapligt där resultaten kunnat förmedlas till en bred publik med bok, utställning och en mängd föreläsningar i olika forum. Alla dessa projekt bidrar till att etablera ArkDes som ett centrum för samlingsrelaterad forskning nationellt och internationellt.

6. Särskild återrapportering

I detta kapitel redovisas de uppdrag som anges i ArkDes regleringsbrev och de eventuella regleringsuppdrag som har tillkommit under året.

6.1 Publik och tillgänglighet

Mål för verksamheten är att främja de nationella kulturpolitiska målen med fokus på att bidra till möjligheten för alla medborgare att delta i kulturlivet, särskilt mot målgruppen ung publik.

Som nämnts i kapitel 1.2 Organisation har den Publika enheten bildats genom att allt arbete som rör mötet med publiken samlas i en och samma enhet. Syftet är att samla ArkDes verksamhet och hitta synergier i kommunikationsarbetet och arbetet med program och pedagogik för att intensifiera arbetet med att nå nya målgrupper. I avsnitt 3.3 Pedagogisk verksamhet presenteras arbetet med program och pedagogik närmare, men i korta drag så har vi under året ökat vårt utbud av aktiviteter mot barn och unga, satsat på drop-in verksamhet för att sänka trösklarna och säkerställt att det finns aktiviteter att ta del av på egen hand för den yngre publiken. Under året har ett antal samarbeten initierats som åsyftar att nå en yngre publik som inte hittar till ArkDes vanligtvis. Den årliga utställningen Pepparkakshus lockar en stor andel yngre besökare, både på egen hand i sällskap av familjen och som en del av ett skolbesök.

Tillgänglighet

ArkDes arbetar aktivt för att utveckla tillgängligheten i samtliga delar av verksamheten, såväl internt som för det publika och det digitala utbudet. Tillgängligheten mäts genom analys av de synpunkter som inkommer via formulär och medarbetarnas observationer samt dialog med besökare i museets lokaler. Resultatet följs upp av arbetsgruppen för tillgänglighet som rapporterar till ledningsgruppen. Lokalernas grundutformning ger gynnsamma villkor för alla besökare och medarbetare genom exempelvis automatiska dörrar, tröskelfria passager, hiss mellan våningsplan och fällstolar som finns att låna för besökare. Utöver detta finns riktade insatser till buds genom hörslingar, strategisk placering av lättlästa utställningstexter, parkeringsplatser för rörelsehindrade, handikapptoiletter med skötbord samt rullstolar och barnvagnar att låna. På vår webbplats finns audioguider och museets värdar har en bred

språklig kompetens för att kunna möta våra olika målgrupper. ArkDes bibliotek erbjuder en trivsamt miljö med generösa öppettider och riktat utbud mot olika målgrupper.

ArkDes har antagit en policy för tillgänglighet och skapat rutiner genom checklistor. Det innebär att dessa frågor finns med vid varje projekt och ombyggnation. En omfattande digital satsning för förbättrad tillgänglighet på webbplatsen slutfördes under årets första kvartal.

Digitalt utbud

Digitala produktioner har vidgat museets utbud för att nå ut nationellt. 2021 var svenska myndigheters första år med det nya webbtillgänglighetsdirektivet som ställt mycket högre krav på våra produktioner och plattformar. Vi har därför satsat på att tillgänglighetsanpassa ArkDes hemsida med fokus på uppläsningsverktyg och att digitalt visa våra största utställningsupplevelser.

Digitala produktioner har bidragit till att vidga museets utbud och möjligheter att nå ut nationellt. Följande utställningsupplevelser erbjöds digitalt online 2021:

ArkDes producerade ett virtuellt samiskt bibliotek under namnet *Girjegumpi* tillsammans med konstnären Joar Nango som tillgängliggjorde texter om samisk arkitektur via ArkDes hemsida. Vi deltog även med projektet under den digitala internationella konferensen the World Around som anordnades av Guggenheim där projektet lanserades. Under sommaren producerades en mini-dokumentär tillsammans med designduon Studio Ossidiana om sommarinstallationen Utomhusverket.

Antal visningar: 701

Antal exponeringar: 47 064

Generell visningstid: 00:10:56

Total visningstid: 127:55:55

Topp tre kanalingångar: e-flux, Embedly, Studio Ossidiana.com

Till utställningen *Sigurd Lewerentz: Dödens och livets arkitekt* producerades en digital plattform, Sigurdlewerentz.se, som delar med sig av unikt samlingsmaterial till de som inte kan besöka oss. Där tolkas det fysiska utställningsrummet digitalt

Foto: LundbergDesign

Projektet Street Moves i Helsingborg.

och utställningens alla rum tillgängliggörs. I varje rum kan besökaren uppleva samlingsmaterial i bild och text, samt få en guddad tur med utställningens intendent och sakkunniga expert.

Antal sidvisningar: 376 (unika besökare)

Antal besökare: 3 737 (nya besökare)

Generell tid på sidan: 0:52

Topp tre kanalingångar: Organiska sök, Social och Referral.

Topp tre mest populära innehåll (utöver startside): Rum 1, Rum 4, Rum 5

Resultatbedömning av publik och tillgänglighet

ArkDes har satsat resurser på att utveckla arbetet med tillgänglighet och kunskapsspridning med följderna att frågorna aktualiserats och förankrats i hela verksamheten. Genom att anta en policy för tillgänglighet har vi skapat samsyn kring tillgänglighetsfrågor och en tydlig vision för myndighetens fortsatta arbete. Policyn ger grunden för ett systematiskt arbetssätt för att skapa handlingsplaner i syfte att förbättra tillgängligheten och sätta nya mål. Effekterna av vår digitala satsning har gett ArkDes möjlighet att anpassa digitala upplevelser till fler målgrupper och säkerställa att alla besökare kan ta del av majoriteten av vårt utställningsinnehåll digitalt i någon utsträckning. Under de två åren som vi arbetat med att tillgängliggöra vårt material på

digitala kanaler kan vi se att våra kanaler och dess exponering har ökat markant och att vi i högre grad hittat nya målgrupper på digitala kanaler som annars inte följer ArkDes och som inte kunnat besöka oss fysiskt. Till följd av de nya tillgänglighetsdirektiven för digitala kanaler har ArkDes utfört ett omfattande tillgänglighetsarbete med ArkDes.se. Arbetet har framförallt tagit fasta på taggstrukturen för uppläsningsverktyg och syntolkning.

6.2 Gestaltad livsmiljö

Uppdraget med Gestaltad livsmiljö samlas idag i huvudsak under enheten Think Tank, men mycket av det arbete som görs inom ArkDes, d.v.s. forskning, seminarier, samtal, utställningar, biblioteksverksamhet med mera stödjer också målet för politikområdet Gestaltad livsmiljö. Aktiviteterna på ArkDes olika enheter skapar tillsammans synergieffekter som lyfter hela verksamheten, samt ökar såväl myndighetens möjlighet att nå ut till olika målgrupper som myndighetens attraktivitet som mötesplats och forskarmiljö.

Det nationella målet för arkitektur, form och design lyder: "Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön."

ArkDes ska fungera som en nationell mötesplats och driva och stödja utställningsverksamhet och annan pedagogisk och debatterande verksamhet. Inom ramen för mötesplatsuppdraget har ArkDes arbetat med att bygga upp nätverk med spridning över hela landet med olika aktörsgrupper.

Instruktionen kring uppföljningsuppdraget är tvådelad, ArkDes ska:

- verka för att de mål som riksdagen har fastställt för arkitektur, formgivning och design uppnås.
- följa upp politikens genomslag på området och vid behov föreslå åtgärder för att stärka måloppfyllelsen. Förordning (2015:1006).

Forskning utgör en del av verksamheten, men den redovisas samlad för hela myndigheten i kapitel 5 Forsknings- och utvecklingsinsatser och kapitel 6.3 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet.

Aktiviteter

Samverkan och samarbeten

ArkDes verksamhet bygger i hög grad på samverkan och samarbete. Överintendenten har en viktig roll i samverkansarbetet och bidrar bland annat genom sitt deltagande och drivande engagemang i olika sammanhang, särskilt i styrgruppen för Gestaltad livsmiljö och i Rådet för hållbara städer. Dessa två

samarbetsgrupper skapar kontext för majoriteten av det ArkDes gör.

Samarbete mellan gestaltad livsmiljö-myndigheterna

ArkDes samverkar i enlighet med politiken för gestaltad livsmiljö med Boverket, Riksantikvarieämbetet (RAÄ) och Statens konstråd. Boverket samordnar arbetet. En styrgrupp bestående av riksarkitekten och myndighetscheferna samt en arbetsgrupp träffas regelbundet för att synkronisera de pågående uppdragen och identifiera samverkansåtgärder.

Tre åtgärder har tagits fram under 2021 av samarbetsgruppen för gestaltad livsmiljö i enlighet med vår gemensamma verksamhetsplan.

1. Ett gemensamt internt utbildningsmaterial för användning på respektive myndighet under 2022. Utbildningen syftar till att ge de anställda på de fyra myndigheterna en ökad kunskap om politiken och dess innehåll samt vilken betydelse den kan ha för respektive myndighet, även i det utåtriktade arbetet.

2. En årligen återkommande heldagskonferens om gestaltad livsmiljö på ArkDes i Stockholm den 14 oktober med tema "Gestaltad livsmiljö och demokrati". Vid konferensen presenterades även initiativet "Strålkastaren" som har som syfte att uppmärksamma ett eller flera initiativ som arbetar på ett förebildligt sätt med den nationella politiken för gestaltad livsmiljö.

Statsbesök och digital invigning av Sara Kulturhus i Skellefteå, i närvaro av Förbundsrepubliken Tysklands president Frank-Walter Steinmeier, H.M. Konungen och Kultur- och demokratiminister Amanda Lind.

Foto: Louise Helmfrid

Konferensen hölls helt digitalt p.g.a. pandemin och nådde ut till 1 301 personer. Samtliga län var representerade. En majoritet, d.v.s. 60 procent, av deltagarna kom från ett av de tre storstads länen. Av deltagarna var 37 procent kommunanställda, 22 procent privatanställda, 21 procent statligt anställda, 8 procent anställda inom regioner, 4 procent studerande och 8 procent övriga.

3. Initiativet ”Strålkastaren”, vilket har blivit en viktig del av årliga konferensen. Varje år utser de fyra myndigheterna en kommun eller stad som har gjort ett exemplariskt arbete på området för gestaltad livsmiljö.

Vårt engagemang i samverkansgruppen för gestaltad livsmiljö är mer omfattande än vad som står i verksamhetsplanen och har lett till en mängd viktiga informella resultat. Som exempel kan nämnas att vårt åiterrapporteringsuppdrag genomförs i nära samarbete med de andra tre myndigheterna i gruppen. Ett myndighetsgemensamt kommunikationsnätverk arbetar kontinuerligt med kommunikation knuten till de gemensamma aktiviteterna. ArkDes ingår i projektgrupper och referensgrupper. Samtliga av dessa samarbeten möjliggör för ArkDes att genomföra sina uppdrag.

Rådet för hållbara städer

ArkDes ingår i Rådet för hållbara städer, ett forum bestående av elva statliga myndigheter samt SKR och Länsstyrelsen. Utgångspunkten för arbetet är mål 11 i Agenda 2030, strategin för levande städer och propositionen Politik för gestaltad livsmiljö. Under 2021 har nätverket bland annat arrangerat en session på temat ekosystemtjänster samt en session om gestaltad livsmiljö under mål 11-veckan samt aktiviteter kopplade till initiativet New European Bauhaus (NEB), exempelvis utlysningen Visioner: i Norr. Se även kapitel 6.6 i Agenda 2030.

Visioner i norr

ArkDes har tillsammans med de fyra myndigheterna i Rådet för hållbara städer, Boverket, Energimyndigheten, Vinnova och Formas och de sex kommunerna Kiruna, Gällivare, Boden, Luleå, Skellefteå och Umeå i november lanserat en öppen utlysning kallad Visioner: i norr. Utlysningen gjordes inom ramen för EU-initiativet New European Bauhaus. Kreativa, nytänkande och tvärspektoriella team med konstnärlig höjd söktes för att ge inspel till utvecklingen av vårt samhälle. Teamen skulle skicka in idéskisser med framtidsscenario och visioner som kan stötta de sex kommunerna i utvecklingen av vackra, hållbara, nytänkande och inkluderande livsmiljöer. Utlysningen fick 55 ansökningar. Starten för arbetet

med idéskisser på plats sker i början av februari med slutpresentation i mars 2022.

Exempelsamling

För att inspirera berörda målgrupper i deras arbete med att implementera den nationella politiken, bland annat i gestaltningen av offentliga miljöer och i den fysiska planeringen, har ArkDes påbörjat ett arbete med att utveckla en samling med goda exempel. I dagsläget används exempelsamlingen som bildbank i olika sammanhang.

Seminarium ”Gångbart”

Forskare vid KTH och Uppsala universitet arrangerade tillsammans med ArkDes ett online-seminarium om fotgängares förutsättningar inom ramen för forskningsprojektet Gångbart. Seminariet sändes digitalt från ArkDes i Stockholm den 9 november. Målgruppen var personer som arbetar med hållbara gestaltade livsmiljöer, exempelvis tjänstepersoner, politiker och privata aktörer. Under seminariet adresserade fyra forskare frågor som rör samhällsplaneringen i pandemins fotspår. Vid seminariet deltog 196 personer.

Remisser

Under året har ArkDes yttrat sig över totalt 13 remisser varav Think Tank skrivit yttrandena till sju d.v.s. de som kopplar till uppdraget Gestaltad livsmiljö. Fyra av dessa utgjorde nationella remisser d.v.s. Bygg och bo till lägre kostnad – förslag för bättre konkurrens i bostadsbyggandet (SOU 2020:75), Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46), delar av betänkandet Stärkt planering för hållbar utveckling (SOU 2021:23) och Ett nytt regelverk för bygglov (SOU 2021:47). Likaså har ArkDes yttrat sig över Boverkets promemoria Önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet, Boverkets rapport Utveckling av regler om klimatdeklaration av byggnader samt Region Skånes samrådshandling över Regionplan för Skåne 2022–2040.

Föredrag

Medarbetarna på ArkDes Think Tank har under 2021 blivit inbjudna att hålla föredrag och föreläsningar i flera olika sammanhang på teman som berör uppdraget Politik för gestaltad livsmiljö. Målgrupperna vid dessa tillfällen har främst varit tjänstepersoner och politiker vid kommuner, regioner, länsstyrelser, statliga nationella myndigheter och departement, men även privata aktörer och akademi. Exempelvis hölls ett föredrag den 25 november för tjänstepersoner och politiker på kommuner, region

Thank you!

Livskvalitet
i tid och rum

En uppföljning av Politik för
gestaltad livsmiljö 2021 och
medskick inför framtida arbete

ArkDes

ArkDes årliga rapport "Livskvalitet i tid och rum".
Grafisk form: EWO William Jokijärvi, Emil Andersson och Oscar Laurin.

och länsstyrelse i Östergötlands län på temat ArkDes och politik för gestaltad livsmiljö. En fördjupning och workshop genomfördes även med fokus på hur kommuner och regioner kan arbeta med gestaltungsfrågorna i den fysiska planeringen.

I november medverkade ArkDes i projektet *Street Moves* under Smart City Business Forum samt Smart City Expo i Barcelona. Vid Smart City Business Forum hölls en workshop om framtidens gator där personer från hela Europa deltog. Även Salvador Rueda, initiativtagare till projektet Superblocks i Barcelona, deltog med en presentation. Under Smart City Expo hölls en kortare föreläsning om *Street Moves* i den nordiska paviljongen.

Kommunikation

I ArkDes arbete med att bygga upp och sprida kunskap inom politikområdet Gestaltad livsmiljö har myndighetens hemsida, nyhetsbrev och sociala medier utgjort centrala kanaler för att nå ut till olika målgrupper. Även radio, television och debattartiklar i press och branschtidningar har varit viktiga vägar att kommunicera ut ArkDes kunskap och budskap till strategiska målgrupper och en bredare allmänhet. Läs mer om ArkDes kommunikationsarbete 2021 under kapitel 3.4 Identitet och media.

Som exempel kan nämnas att UR-serien Låt staden grönska om åtta program, som togs fram i samverkan mellan ArkDes, Boverket, SLU Movium, Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen, c/o City, samt Akademien för landskapsarkitektur SA, har haft 4 696 strömstarter på UR Play och sänts 4–6 gånger vardera med en räckvidd på 2 000–13 000. De åtta programmen har tema Leketoper, Dagvatten och framtiden, Arbeta med naturen i stan, Gestaltad livsmiljö, Trädgården mitt i stan, Framtidens park, Göteborg – världens bästa stad när det regnar samt Rädda stadens pollinatörer.

Samordning i regionala nätverk

ArkDes har ett uppdrag att arbeta med regionala noder. Syftet med de regionala noderna är att skapa ett forum för erfarenhetsutbyte, hantering av utmaningar och nyttjande av möjligheter kopplat till området gestaltad livsmiljö. ArkDes har vidareutvecklat arbetet med noderna och kommer istället att fokusera på samordning av regionala nätverk. En ny modell för nod-arbetet har tagits fram som innebär att befintliga regionala noder utser en representant som ska ingå i en nationell samordningsgrupp som leds av ArkDes i samverkan med Boverket, Riksantikvarieämbetet och Statens konstråd. Svensk Form och SVID kopplas också till arbetet. Samordningsgruppen används som sambandscentral för såväl

input till de fyra myndigheternas uppdrag och aktiviteter, som output för att föra ut information från de fyra myndigheterna till hela landet. Samverkansgruppen blir också en viktig kanal för analys inför den årliga rapporten.

Andra nätverk

ArkDes har under 2021 i en målgruppsanalys identifierat behovet av vidareutveckling av nätverk inom forskning, näringsliv och kommuner. ArkDes har i samverkan med Boverket, Riksantikvarieämbetet och Statens konstråd påbörjat en kartläggning av olika nätverk med syftet att samverka bättre i befintliga nätverk och på sikt skapa nya.

ArkDes deltar också i andras nätverk, till exempel anordnades den 19 januari ett publikt digitalt seminarium med Arkitekturakademien. Målgruppen var personer som arbetar med hållbara gestaltade livsmiljöer, exempelvis tjänstepersoner, politiker och privata aktörer. Antalet deltagare var 919 personer. ArkDes har också varit en aktiv del av nätverket kring New European Bauhaus som leds av Boverket i samarbete med ArkDes, Vinnova och Energimyndigheten.

Åtterrapporering

Årlig uppföljningsrapport

I uppföljningsuppdraget enligt ArkDes instruktion ingår en strategisk omvärldsbevakning kring frågor med bäring på politiken för gestaltad livsmiljö. Det innebär att följa utvecklingen och identifiera viktiga sammanhang med potential för synergier, att studera vilka frågor som lyfts av branschen (personer som arbetar med arkitektur, design och stadsbyggnadsfrågor) liksom av akademien, samt att se hur genomslaget ser ut på lokal och regional nivå.

ArkDes uppföljning av politiken för gestaltad livsmiljö ska återrapporteras en gång per år. I år gavs rapporten ut i mitten på juni och fick titeln Livskvalitet i tid och rum. Rapporten trycktes i en upplaga om 1 000 exemplar samt finns i digitalt format på ArkDes hemsida. Del ett utgörs av en redovisning av de för politikområdet viktigaste samhällshändelserna och trenderna under 2021. Del två är en fördjupande del med fyra tematiska artiklar som kopplar till politiken och ArkDes olika uppdrag. I del tre presenteras flera medskick och slutsatser kring ett antal områden där ny kunskap, innovation och åtgärder behövs.

Release årsrapport

ArkDes Think Tanks Årsrapport 2021 - Livskvalitet i tid och rum presenterades vid en digital release

på ArkDes i Stockholm den 16 juni. Målgruppen för releasen var personer som arbetar med hållbara gestaltade livsmiljöer, exempelvis tjänstepersoner, politiker och privata aktörer. Vid seminariet deltog 363 personer.

Resultatbedömning av Gestaltad livsmiljö

Genom den målgrupps- och aktörsanalys som togs fram under 2021 (inlämnad till kulturdepartementet den 31 augusti 2021) har den interna kunskapen om ArkDes målgrupper kopplat till uppdraget Gestaltad livsmiljö fördjupats. Analysen har även påverkat ArkDes planering av externa aktiviteter och insatser riktade mot olika målgrupper för att verka för att uppnå det nationella målet under verksamhetsåret 2022, samt främjat arbetet inom såväl främjande- som mötesplatsuppdraget.

Genom att ArkDes under 2021 har arbetat kontinuerligt med att bygga upp och sprida kunskap om politikområdet gestaltad livsmiljö (bl.a. med hjälp av forskning, rapporter, exempelsamling, utåtriktade event, föredrag, remissvar och kommunikationsinsatser) samt ingått i befintliga och skapat nya nätverk för dialog och erfarenhetsutbyte, har arbetet med att etablera politiken för gestaltad livsmiljö inom ramen för främjande- och mötesplatsuppdraget gynnats.

Genom de fyra gestaltad livsmiljö-myndigheternas samarbete har Politik för gestaltad livsmiljö fått ett ännu större genomslag, fler och tydligare exempel har kunnat tas fram och budskapet och målet för politiken nått ut till fler aktörer. Det gemensamma arbetet mellan myndigheterna har utgjort en viktig del av politikens infrastruktur och skapat förutsättningar för genomföranden.

Övrig samverkan med olika aktörer och intressenter har lett till att vi har fått en ökad samsyn och spridning av de frågor som rör politiken för gestaltad livsmiljö. Samverkan leder också till konkreta samarbetsprojekt. I Rådet för hållbara städer bidrar ArkDes genom att föra in gestaltungsfrågor i arbetet med hållbar stadsutveckling.

Genom uppföljningsuppdraget och den strategiska omvärldsbevakningen kring frågor som omfattas av Politik för gestaltad livsmiljö, har utvecklingen inom området kunnat intensifieras och potentialen för synergier och förbättringar kunnat tas omhand och spridas. Centrala frågor som har lyfts av personer inom branschen, d.v.s. de som arbetar med arkitektur, design och stadsbyggnadsfrågor, liksom inom akademien har kunnat studeras, diskuteras och förmedlas vidare. Likaså har politikens genomslag på lokal nivå kunnat kartläggas.

6.3 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Som framgår av kap. 5 består forskarmiljön av två samverkande delar. I detta avsnitt redovisas resultatet av den ena delen, dvs. den mer praktiska forskningen med bäring på gestaltad livsmiljö samt redovisning av hur det särskilda forskningsanslaget använts i enlighet med regleringsbrevet.

Strategiska prioriteringar

Vägledande för ArkDes arbete i denna riktning, och hur vi har nyttjat de särskilda medlen, har varit de strategiska prioriteringarna som anges i ArkDes forskningspolicy, nämligen;

Insatser finansierade eller delfinansierade av forskningsanslaget 1:4

Insatser finansierade av anslag 1:4	Belopp (tkr)
Open Call 2021	1 220
Medfinansiering Street moves 1 och 2	300
Gångbart	39
Konferenser	185
Lönekostnader	3 982

Utlysning Open Call 2021

- Gemensamma rum och mellanrum

ArkDes har detta år lanserat *Open Call 2021*, en öppen utlysning inom anslaget 1:4 som stöttade utmaningsdrivna, praktiska projekt kring arkitektur, form och design. Årets tema, *Gemensamma rum och mellanrum*, valdes ut av flera anledningar. Dels lyfte ArkDes, i sin årliga rapport *Med människan i fokus*, fram de gemensamma platserna som ett viktigt utvecklingsområde för framtidens hållbara samhällen, dels har behovet av väl gestaltade offentliga rum synliggjorts ytterligare i tider då restriktioner har påverkat möjligheterna till socialt umgänge. Utlysningen riktade sig till yrkesverksamma inom gestaltungsområdet och syftade till att via praktiska arbetssätt bygga ny kunskap. Kravet på de sökande var att arbetsgrupperna skulle bestå av minst två olika professioner från två olika arbetsplatser. Projekten skulle med andra ord vara tvärdisciplinära samverkansprojekt. 132 ansökningar inkom och efter en bedömningsprocess valdes fem projekt ut och finansierades. Bedömningskriterierna utformades med utgångspunkt i politiken för

gestaltad livsmiljö och berörde även innovationsgrad och genomförbarhet. Ett uppstartsmöte med projektgrupperna hölls den 15 april 2021 och samtliga projektrapporter lämnades in den 1 november 2021. Följande projekt finansierades:

Odla torg

Projektgrupp: Gaia Arkitektur, Återbruket Klippen och Lisa Maria Enzenhofer
Tilldelade medel: 250 000

Om att – tillsammans med boende och lokala aktörer – göra om en parkeringsplats på Sollerön till ett levande torg. I projektet undersöktes samarbetsmetoder mellan lokalsamhälle, det offentliga och arkitekter, med syfte till att ta fram arkitekturstrategier som vägledning för torgbildning på landsbygden. Flera tester genomfördes på plats på Sollerön.

Commonplay

Projektgrupp: SLU, Topia landskapsarkitekter, Upplands-Bro kommun
Tilldelade medel: 220 000

Projektet undersökte metoder för decentraliserade lekmiljöer, där leken vävs samman med den fysiska strukturen som helhet. Pilotprojekt har genomförts i Upplands-Bro kommun. Genom Commonplay har konkreta exempel skapats som visar hur man med låg ekologisk och ekonomisk resurspåverkan omvandlar några av de vanligaste vardagslandskapen till variationsrika gröna leksystem.

Integrerade gröna typologier

Projektgrupp: Ekologigruppen och Warm in the winter
Tilldelade medel: 250 000

Projektet syftade till att skapa metoder och redskap för att bättre kunna främja ekosystemtjänster i planeringen. I projektet utforskades begreppet gröna typologier. De gröna typologierna integrerades med kvarters- och gatutypologier för att undersöka hur dessa kan samgestaltas för att säkerställa såväl bostäder som ekosystemtjänster för fler, i befintlig bebyggelse såväl som i nyproduktion.

Hejl

Projektgrupp: AJ landskap, Beteendelabbet och Gunilla Bandolin
Tilldelade medel: 250 000

I det tvärdisciplinära projektet "Hejl!" förenades beteendevetenskap, landskapsarkitektur och konst för att skapa ett torg som uppmuntrar till möten och samtal mellan människor. Tester genomfördes på

ett torg i Hägersten, Stockholm. Projektet visade tydligt hur gestaltningen formar beteenden och kan få människor att interagera på olika sätt i de gemensamma rummen.

Eds andra kiosk

Projektgrupp: Egnahemsfabriken, Dare2Build och Not Quite Dalsland.
Tilldelade medel: 250 000

En gång fanns en kiosk i orten Håbol i Dalsland, en central mötesplats för de boende. I projektet Eds andra kiosk genomfördes en byggbrigad för att skapa en ny kiosk, en plats för både glass, godis, konst och kultur. Projektets resultat kan delas upp i två delar. Den ena är processen, där en byggbrigad genomfördes som samlade människor från hela Sverige, i olika åldrar, för att bygga och tillföra något till den fysiska miljön. Under brigaden genomfördes även panelsamtal och diskussioner. Den andra är själva kiosken, som möjliggör en ny mötesplats i Håbol.

Ett digitalt slutseminarium, *Att skapa gemensamma platser*, genomfördes under hösten, där projektteamet för de fem utvalda projekten presenterade innehållet och slutsatserna i sina respektive slutrapporter. Målgruppen för slutseminariet var personer som arbetar med hållbara gestaltade livsmiljöer. Vid slutseminariet deltog 504 personer. Rapporterna finns i digitalt format och går att ladda ner från ArkDes hemsida.

Externt delfinansierade forskningsprojekt

Projektet Street Moves och Street Moves 2

Projektet *Street Moves* var ett till stor del Vinnova-finansierat projekt som leddes av ArkDes. Det startade under 2020 och avslutades under våren 2021. I projektet samverkade ArkDes med bland andra Trafikkontoret Stockholms stad, Transportstyrelsen, Volvo Car Mobility, One Motion och Voi för att undersöka hur framtidens gator kan bli mer hållbara, hälsosamma och fulla av liv. Även personer på Vinnova var involverade i själva genomförandet av projektet.

Street Moves präglades av designmetodik och flera workshops genomfördes med olika behovsägare. Designworkshopparna ledde till en lösning där tillfälliga moduler, med flera olika funktioner som kan kopplas samman och byggas på, testades initialt på tre gator i Stockholm. Under våren 2021 växte projektet ytterligare och modulsystemen testades även i Helsingborg och i Göteborg. En slutrapport togs fram, samt en handbok som syftar till att ytterligare

stötta andra kommuner i att genomföra liknande projekt själva.

Under våren pågick även arbetet med att ansöka om medel för *Street Moves 2*, ett nästa steg för projektet där det tillåts växa ytterligare. I juni beviljades ArkDes ytterligare 7 467 150 kronor från Vinnova, nu i samarbete med Helsingborgs stad, Umeå kommun och Göteborgs stad. ArkDes egen insats är beräknad till 2 075 750 kr.

I *Street Moves 2* leder kommunerna själva de lokala projekten och handlar upp lokal designkompetens för att utveckla varsin gata. ArkDes bistår med koordinering, designstöd och övergripande projektledning. *Street Moves 2* startade upp i september 2021 och under hösten har uppstartsmöten och designmöten hållits. En webblattform för kunskaps spridning och metodstöd kring utveckling av gator kommer att lanseras under 2022. Då kommer även *Street Moves*-lösningar att ta form i de tre deltagande kommunerna, samtidigt som ytterligare 3-5 kommuner får möjlighet att ansluta till projektet.

I november medverkade *Street Moves* vid Smart City Business Forum samt Smart City Expo i Barcelona. Under den förstnämnda hölls en workshop om framtidens gator där personer från hela Europa deltog. Även Salvador Rueda, initiativtagare till projektet Superblocks i Barcelona deltog med en presentation. Under Smart City Expo hölls en kortare föreläsning om *Street Moves* i den nordiska paviljongen.

Samverkan och samarbeten

Projektet *Street Moves* och *Street Moves 2* innebär konkreta exempel på hur gestaltningen av våra gemensamma offentliga miljöer kan ske i samverkan mellan offentliga och privata aktörer, och i samarbete mellan olika kompetenser. Projektet visar på hur man genom tillämpningen av designprocesser kan skapa dialog och delaktighet inom planering och stadsutveckling. *Street Moves* visar på vikten av att arbeta utforskande och experimenterande med ambitionen att finna nya lösningar för att uppnå de uppsatta målen i politiken för gestaltad livsmiljö.

ArkDes är en del av projektet *Gångbart* som leds av forskare vid KTH och Uppsala universitet, se kapitel 6.2 Gestaltad livsmiljö. ArkDes ingår även i flera forskningsprojekt som leds och finansieras av andra institutioner såsom Hållbar interiör, UrbanHist och Klimatsmart.

Resultatbedömning av forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

ArkDes använder det särskilda forskningsanslaget för att ge praktikbaserad forskning inom design och arkitektur en mer framträdande roll i vårt lands ansträngningar att bygga bättre, mer hållbara städer. Genom vårt arbete har många av Sveriges skickligaste arkitekter, formgivare och andra kreatörer getts möjlighet att arbeta på sina egna forskningsprojekt, och därmed även getts en unik möjlighet att engagera sig i denna strävan och även genom sin forskning påverka utvecklingen på nationell nivå.

Vi har lyckats i våra ambitioner att ansöka om, och beviljas, ytterligare forskningsfinansiering i syfte att skapa nya möjligheter att integrera och dra nytta av arkitekters och designers kreativitet i komplexa processer kring urban förändring.

Resultatet av detta arbete är svårt att mäta, men det är uppenbart att tonvikten på praktisk forskning ökat vid många institutioner vilket bl.a. syns på EU-nivå genom den nya europeiska Bauhaus-agen dan och på de många nya utlysningarna från Formas och Vinnova där den här typen av praktisk forskning värdesätts i allt större utsträckning. ArkDes Open call, *Street Moves* och Visioner i Norr visar att ArkDes har med framgång använt forskningsanslaget på ett sådant sätt att vår påverkan och vårt inflytande över stadsutvecklingsrelaterad forskning kan upplevas som oproportionerligt stort i Sverige i relation till anslaget storlek.

6.4 Coronapandemins påverkan på verksamheten

ArkDes har utifrån förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 arbetat aktivt för att säkerställa efterlevnad på alla punkter. ArkDes har hanterat övergripande pandemirelaterade frågor i samverkan med Moderna Museet och centralmuseerna. Analys och utredning av anpassningar har skett för såväl intern som publik verksamheten både i samverkan och genom för ArkDes specifika förutsättningar. Det är inte möjligt att fastställa och mäta den reduktion av smittspridning som ArkDes medverkat till genom de åtgärder som vidtagits för personal och publik verksamhet. Personalstyrkan har drabbats av covid-19 i mindre omfattning och de generella sjuktalen för ArkDes redovisas i kapitel 7. Kompetensförsörjning.

ArkDes har även avsatt resurser för att upprätta ännu tydligare anvisningar och instruktioner samt

ytterligare begränsningar för lokaler och extra insatser för lokalvård med mål att motverka smittspridning.

Utställningsåret blev som föregående år präglad av den pågående pandemin. Museet stängde för andra gången i slutet av oktober 2020 och öppnade först i slutet på mars i år. Utställningen om designbyrån Stockholm Design Lab som var tänkt att öppna under Designveckan i februari fick därför med kort varsel skjutas fram och planeras i stället öppna samma vecka 2022.

Lewerentzutställningen var planerad att öppna den 30 april 2021 och stå till februari 2022. När det vid årsskiftet fortfarande rådde en stor osäkerhet kring hur smittspridning och restriktioner skulle påverka våren och sommaren, togs beslutet att skjuta på öppningen till tidig höst, 1 oktober 2021. Utställningen står kvar över sommaren till och med 2022 och förhoppningen är att både svensk och internationell turistpublik ska få tillfälle att besöka oss i Stockholm.

Årets utomhusverk, Studio Ossidiana, öppnade som planerat på försommaren och stod till början på oktober. Coronapandemin har fått oss att se våra offentliga rum i ett nytt ljus och behovet av att vara tillsammans utomhus har ökat.

Med anledning av coronapandemin och de begränsningar det medförde samt vårt ansvar i att sprida ut besökarna för att minska smittspridning fördubblade vi öppettiderna.

När utställningen *Pepparkakor* öppnade den 26 november hade pandemirestriktionerna nästan helt upphört att gälla. Ändå var antalet skolklasser reducerat jämfört med tidigare år. Utställningen var trots allt välbesökt under helger, särskilt av barnfamiljer. När det på nytt infördes striktare restriktioner den 23 december begränsade vi antalet personer som kunde vistas i utställningslokalen samtidigt men fortsatte att hålla öppet.

Personalmöten som tidigare hölls en gång varannan vecka utökades under pandemin till varje vecka för att hålla kontakten med alla medarbetare och hålla ihop arbetsplatsen även på distans. Konceptet visade sig fungera väl och personalmötenas täthet kvarstår även under arbete på plats.

Coronapandemin har haft effekt på ArkDes verksamhet då museet var stängt fram till den 25 mars. Eftersom det var viktigt att undvika situationer då människor samlas i grupp inomhus blev verksamhet

och aktiviteter utomhus kopplade till installationen *Utomhusverket* med Studio Ossidiana på Exercisplan en lyckad satsning. Besökare uppmanades även att ta del av installationen på egen hand. Detta var ett led i att öka antal besökare till Skeppsholmen och museet.

För att stötta vårt kafé, Café Blom, avstod vi från att ta ut hyra under året då de drabbades mycket hårt av att museet var periodvis stängt.

Samverkan i pandemin

Den avgörande frågan för museets ledning har varit det nära samarbetet, i alla dessa frågor, med de andra centralmuseerna och särskilt med våra grannar Moderna Museet. Vi vill gärna hålla kvar det nya, ännu närmare samarbetet, som pandemin skapat och därmed få med oss även avgörande positiva effekter av pandemin.

Resultatbedömning av coronapandemins påverkan på verksamheten

ArkDes har, precis som alla andra, påverkats stort av pandemin. Under inledningen av året hölls museet stängt i enlighet med då rådande restriktioner. Alla medarbetare som inte behövde vara på plats arbetade hemifrån och de få som arbetare på plats följde tydliga utarbetade restriktioner för att kunna hålla avstånd. De utställningar som planerades till våren flyttades dels till samma höst, dels till våren 2022 och när museet öppnade i april öppnades det med omsorg, men utan nya utställningar, program eller visningar. Sommarens utställning öppnade utomhus och programverksamhet utanför museet och på hela Skeppsholmen möjliggjorde att besökare ändå kunde ta del av museets utbud. Målgruppen var tydligt stockholmare som stannat i staden över sommaren. Den 1 oktober, precis samtidigt som restriktionerna släpptes, kunde utställningen om Sigurd Lewerentz öppna med en vernissage.

ArkDes har inte drabbats lika hårt av ekonomiska förändringar under pandemin som många andra. Vi har kunnat ställa om, flytta utställningar, satsat digitalt där så behövts och sammantaget klarat omställningen relativt väl.

6.5 Kultur i hela landet

Uppdraget är att med utgångspunkt i 11 § museilagen (2017:563), redovisa myndighetens insatser och resultat av arbetet för att kulturen ska nå ut fler till del i hela landet.

En arbetsgrupp har tagit fram en policy för Kultur i hela landet vilket ArkDes, såvitt vi vet, är först

med av de statliga centralmuseerna. I policyn har tre områden som är viktiga att inledningsvis fokusera på lyfts fram.

Dessa är:

- Rikstäckande samarbetsnätverk

ArkDes ska arbeta med att bygga långvariga relationer för/med andra institutioner och civilsamhället som stödjer/uppmuntrar utbyte av lokala och regionala kunskaper, erfarenheter och resurser, samt gränsöverskridande samverkan.

- Digital förmedling av ArkDes verksamhet

ArkDes ska arbeta för att möjliggöra för fler att ta del av kunskap för att bredda synen på arkitektur, form och design genom att digitalt tillgängliggöra innehåll som skapas av olika verksamheter.

- Innehållets relevans för hela landet

ArkDes ska arbeta med att skapa och utveckla innehåll som tar hänsyn till samtidsrelevans för hela landet oavsett om det gäller lokalspecifika ämnen eller gemensamma frågor.

För att kunna återrapportera till departementet och till Kulturrådet är det även viktigt att hitta metoder för resultatbedömning och redovisning.

ArkDes har genomfört ett flertal insatser för att tillgängliggöra museets verksamhet även utanför Stockholm. Förutom de digitala satsningarna som nämns i kapitel 6.4 Publik och tillgänglighet stod vi bland annat värd för invigningstalet som hölls av Kulturministern på länk från ArkDes i samband med invigningen av Sara Kulturhus i Skellefteå.

Resultatbedömning av kultur i hela landet

ArkDes alla enheter arbetar på olika sätt för att kultur ska bli tillgänglig för fler i hela landet. Policyn, *Kultur i hela landet*, som antagits under året är en del i att säkerställa att vi som organisation på ett systematiskt sätt ser till att alltid ställa oss frågan hur vår verksamhet ska komma hela landet till del, liksom att vi följer upp vilken regional spridning vi haft för att kontinuerligt förbättra oss. Det gör vi bland annat genom att fråga i vilket län personen bor/arbetar vid våra olika aktiviteter som kräver anmälan. Med den kunskapen kan vi till exempel se att årets konferens *Gestaltad livsmiljö och demokrati* hade 1 301 deltagare från Sveriges alla län, med andra ord 100 % målpuppfyllelse.

Vårt digitala utbud är också en viktig del i att kunna nå ut och under de två åren som vi arbetat med att tillgängliggöra vårt material på digitala kanaler kan

vi se att våra kanaler och dess exponering har ökat markant och att vi i högre grad hittat nya målgrupper som annars inte följer ArkDes och som inte kunnat besöka oss fysiskt. Vi har därför också identifierat detta som ett av de tre områden i policyn som vi vill prioritera framgent. Här är det också viktigt att hitta bra samarbetsparter och under 2021 samarbetade vi med flera myndigheter, olika organisationer och Utbildningsradions program *Låt staden grönska* som haft en räckvidd på 4 696 strömstarter på UR Play och sänts 4–6 gånger vardera med en räckvidd på mellan 2 000–13 000 personer.

Street Moves 1 och 2, *Visioner i Norr* samt *Open call* är alla tre projekt som har väldigt god regional spridning med aktivitet i bl.a. Göteborg, Helsingborg, Umeå, Kiruna, Gällivare, Boden, Luleå, Skellefteå, Hägersten, Upplands Bro, Ed och på Sollerön. På ett mer övergripande plan bidrar projekten till att fördjupa samverkan mellan samhällssektorer och att stärka gestaltning och kreativitet i utveckling såväl i städer som i glesbygd.

Utställningskonceptet Arkitekturvisioner har under året gjort ett nedslag i Göteborg och Röhsska museet. Arkitekturvisioner är en plattform där arkitekter kan interagera direkt med staden och delta i breda diskussioner där arkitektur har en central roll. Ett bra sätt att sprida kunskap till barn och unga är att arbeta med lärare som under sin verksamma tid möter många elever. Under året har ett nytt samarbete skett med Stockholms universitet och distanskursen *Den uppfinningsrika människan*, en kurs i teknik för lärare. Nu finns det 16 lärare som kan integrera arkitektur i sin teknikundervisning.

En viktig service till arkitekturintresserade är att det går att fjärrlåna från vårt bibliotek till vilket bibliotek som helst i Sverige, en tjänst som vi under året har hållit igång även då museet varit stängt. Ett annat sätt att sprida samlingen är den digitalisering av fotografier som sker genom plattformen Digitalt museum, hela 44 085 bilder finns där att fritt ladda ner, en ökning med 6 122 bilder än 2020.

Enligt museilagen ska ArkDes ställa föremål ur de egna samlingarna till andra museers förfogande och så har också skett under året. ArkDes föremål har bland annat varit representerade i utställningen *Scandinavian Design och USA – människor, möten och idéer 1890-1980*, som visats på Nationalmuseum i Stockholm, Nasjonalmuseet i Oslo, Los Angeles County Museum of Art och Milwaukee Art Museum. Sammanfattningsvis så har målpuppfyllelsen varit god men utvecklingspotential finns.

6.6 Agenda 2030

FN har antagit 17 globala utvecklingsmål, Agenda 2030, som syftar till att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför.

Det är betydelsefullt för hela verksamheten på ArkDes att bidra till att uppnå de nationella hållbarhetsmålen och målen inom Agenda 2030. Framförallt mål 3, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 15, 16 och 17 har berörts. Som främsta exempel kan nämnas utåtriktade projekt och initiativ som *Street Moves*, *Gångbart*, *Open Call* och *Årskonferensen*, men också samarbetet med andra myndigheter och aktörer bland annat inom Rådet för hållbara städer. Det pågår även ett internt arbete för att bidra till målpuppfyllelsen.

Forskningsprojektet *Street Moves* har en tydlig koppling till framförallt mål 3 *God hälsa och välbefinnande*, mål 11 *Hållbara städer och samhällen* samt mål 13 *Bekämpa klimatförändringarna*. Genom en inkluderande designprocess syftar *Street Moves* till att invol-

vera allmänheten i en dialog kring gemensamma utrymmen. Projektet bidrar till det gemensamma målet att alla gator i Sverige ska vara hållbara, hälsosamma och fulla av liv.

Seminarieriet *Gångbart* hade ett tydligt hållbarhetsfokus, då föredragshållarna adresserade frågor som rörde samhällsplaneringen i pandemins fotspår. Seminariets innehåll kopplade främst till mål 3 *God hälsa och välbefinnande*, samt mål 11 *Hållbara städer och samhällen*. Frågor som utforskades var bland annat: ändrade resmönster och användning av offentliga platser, hur tvåmetersregeln upprätthålls på stadens gator – av dem som utformar, verkar på respektive rör sig på dem samt hur munskyddsanvändning påverkar människors interaktion och hänsynstaganden. Likaså problematiserades om pandemier bör få konsekvenser för hur vi planerar städer och utformar gator i framtiden.

ArkDes utlysning Open Call 2021 – Gemensamma rum och mellanrum, hade ett hållbarhetsfokus med koppling till framförallt mål 3 *God hälsa och välbefinnande*, mål 11 *Hållbara städer och samhällen*, mål 15 *Ekosystem och biologisk mångfald* samt mål 17 *Genomförande och globalt partnerskap*. Arkitekter, formgivare, designers och andra yrkesverksamma inom gestaltningsområdet bjöds in att söka finansie-

Överintendent Kieran Long medverkade i konferensen Bloomberg New Economy i Singapore under året för att tillsammans med världsledare diskutera framtidens städer.

Foto: Bloomberg

ring för projekt som på ett innovativt sätt utmanade och skapade nya idéer kring de offentliga ytorna, både utomhus, inomhus och i relationen däremellan, samt *visade vägen framåt för en hållbar samhällsutveckling som sker i samverkan*. Läs mer om de finansierade projekten i kap. 6.3. Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet.

Årskonferens 2021 och "Strålkastaren" med årets tema Gestaltad livsmiljö och demokrati hade som mål att med nationella och internationella exempel på olika sätt spegla demokratins relation till gestaltade livsmiljöer. Vid konferensen presenterades initiativet "Strålkastaren" som syftar till att uppmärksamma ett eller flera initiativ som arbetar på ett förebildligt sätt med den nationella politiken för gestaltade livsmiljöer bl.a. ur ett hållbarhetsperspektiv. Konferensens innehåll fångade främst upp mål 5 *Jämställdhet*, mål 10 *Minskad ojämlikhet*, mål 11 *Hållbara städer och samhällen*, mål 16 *Fredliga och inkluderande samhällen* samt mål 17 *Genomförande och globalt partnerskap*.

ArkDes är representerat i Rådet för hållbara städer samt i rådets expertgrupp. Rådet arbetar primärt med mål 11 *Hållbara städer och samhällen*. ArkDes har inom ramen för rådets verksamhet bland annat bidragit till en gemensam konferens om mål 11 i Formas regi.

I den interna verksamheten och arbetet med utställningar arbetar ArkDes med *policyer och riktlinjer* som främjar en hållbar utveckling och som syftar till att bidra till att de nationella hållbarhetsmålen och de 17 globala målen nås. Miljöpolicyerna omfattas av rådande miljölagstiftning, övriga bindande krav och nationella målsättningar som myndigheten berörs av. Miljöarbetet ska bidra till en fossilfri och hållbar samhällsutveckling. Miljöperspektiv genomsyrar arbetet vid exempelvis utställningar, kunskapspridning via publik verksamhet, vid upphandling, avrop, inköp av varor och tjänster samt vid tjänsteresor. Arbetet utvärderas och förbättras ständigt i syfte att förebygga och minimera negativ miljöpåverkan, samt nyttja en effektiv energianvändning.

Vid byggandet av ArkDes utställningar återanvänds material i så stor utsträckning som möjligt. Ett stort arbete läggs även ner på att hitta nya platser och användningsområden för utställningarna och dess byggnadsdelar när utställningsperioden är över. Exempelvis har ArkDes i *Lewerentz-utställningen* återanvänt virke och plexiglas från utställningen om Kiruna Forever som visades i samma lokal året innan. I utställningen *Pepparkakshus* har samma podiesystem och plexiglas återanvänts år efter år.

Ett stort arbete har lagts ner på att hitta nya platser och användningsområden för byggnadsdelarna i årets *Utomhusverk* vilket har resulterat i att alla delar återanvänds. Murblocken blir till element i en skatepark utanför Enköping, Stockholms stad tar hand om grus och snäckskal som återbrukas i Farsta medan resterande objekt ska användas i en ny installation på Jan Stenbecks torg i Kista.

ArkDes projekt med fördjupad forskning i samlingsarna med hjälp av forskar-fellows syftar till att uppmärksamma relevanta ämnen i utställningssammanhang och därmed synliggöra och skapa diskussion kring dessa frågor. *Genus och hållbarhet* har varit årets fokus då två projektanställda forskare inventerat samlingsarna och försökt identifiera objekt som kan visas i den nya basutställning. Arkitekten Frida Nerdal har försökt att identifiera kvinnor som arbetat med byggprocesser eller på annat sätt varit delaktiga inom arkitektur- och byggbranschen. Att lyfta fram personer som tidigare inte fått erkännande för sin gärning och kunna redogöra för det i utställningssammanhang är en viktig del i att skapa debatt och diskussion inom ämnen som genus, makt och minoriteter. Landskapsarkitekten Anna Lundvall har under samma period studerat projekt relaterade till hållbarhet. Området har genomsyrat ArkDes verksamhet under många år men genom att applicera det på historien, innan begreppet ens fanns, går det att hitta nya infallsvinklar och i bästa fall inspiration till nya idéer inom byggande.

Resultatbedömning av arbete med Agenda 2030

ArkDes interna och externa insatser för att bidra till att nå målen inom Agenda 2030 har lett till att myndigheten varit en drivkraft för en hållbar samhällsutveckling samt strävat efter att vara en god offentlig förebild som inspirerat aktörer och målgrupper inom branschen i deras arbete med hållbarhetsfrågor och Agenda 2030.

6.7 Målgrupper i arbetet för gestaltad livsmiljö

2021 fick ArkDes i uppdrag att analysera målgrupper inom ramen för vårt arbete med gestaltad livsmiljö. Resultatet av arbetet rapporterades till departementet i augusti 2021. Detta skapade ett underlag för ett fördjupat samarbete med aktörer från hela landet inom Gestaltad livsmiljö. Detta kommer resultera i flera arbetsgrupper, referensgrupper och ett fördjupat arbete kring frågorna syftande till att få ett större genomslag. En tidplan för detta arbete har tagits fram med målet att under 2022 vara i full gång med nya nationella samarbeten.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Intäkter från anslag	1	64 309	66 796
Intäkter från avgifter och andra ersättningar	2	1 258	1 472
Intäkter från bidrag	3	1 041	5 962
Finansiella intäkter	4	2	5
Summa		66 610	74 236
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-26 242	-26 557
Kostnader för lokaler		-16 677	-15 832
Övriga driftkostnader	6	-20 826	-30 402
Finansiella kostnader	7	-33	-18
Avskrivningar och nedskrivningar*		-2 832	-1 427
Summa		-66 610	-74 236
Verksamhetsutfall		0	-0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		1 220	0
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8	-531	3 444
Lämnade bidrag	9	-689	-3 444
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	-0

* Jämförelsetal för 2020 har korrigerats.

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	Not	2021-12-31	2020-12-31
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	10	4 091	5 670
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	11	1 296	1 514
Summa		5 387	7 184
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		143	322
Fordringar hos andra myndigheter	12	1 123	1 834
Övriga kortfristiga fordringar	13	20	55
Summa		1 286	2 211
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	14	1 609	1 561
Upplupna bidragsintäkter	15	27	0
Övriga upplupna intäkter	16	92	0
Summa		1 728	1 561
Avräkning mot statsverket			
Avräkning mot statsverket	17	-1 650	-187
Summa		-1 650	-187
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	18	9 546	7 036
Summa		9 546	7 036
Summa tillgångar		16 298	17 804

Balansräkning fortsättning

Kapital och skulder (tkr)	Not	2021-12-31	2020-12-31
Myndighetskapital	19	0	0
Summa		0	0
Avsättningar			
Övriga avsättningar	20	333	282
Summa		333	282
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	21	5 306	6 322
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	22	1 327	3 634
Leverantörsskulder		2 731	3 142
Övriga kortfristiga skulder	23	355	403
Summa		9 720	13 502
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	24	2 327	2 197
Oförbrukade bidrag	25	3 917	1 823
Summa		6 245	4 020
Summa kapital och skulder		16 298	17 804

Anslagsredovisning

Anslag (tkr)	Not	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 17 1:4 Ramanslag							
Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet							
ap.1 Statens centrum för arkitektur och design	26	34	5 000	-34	5 000	-4 989	11
Uo 17 8:1 Ramanslag							
Centrala museer: Myndigheter							
ap.7 Statens centrum för arkitektur och design	27	182	62 025	0	62 207	-60 568	1 639
Summa		215	67 025	-34	67 207	-65 557	1 650

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusental kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisnings- sed och förordningen (2000:606) om myndigheters bok-föring samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari.

Efter brytdagen har fakturor överstigande 50 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2020, 28 tkr, har år 2021 minskat till 0 tkr.

Upplysningar för jämförelseändamål

Myndigheten har fattat beslut om att avveckla Boxen under 2023. Med anledning av att verksamhet som är kopplad till Boxen har minskat i omfattning beslutades det i december om nedskrivning av restvärdet med 1 300 tkr på berörda anläggningstillgångar.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 20 tkr. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången kan tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Maskiner och tekniska anläggningar
	Möbler
	Basutställningar
	Övriga inventarier

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till 10 år. Nuvarande hyreskontrakt löper till och med 2022-12-31 och förlängs därefter med 60 månader.

Större anskaffningar av likartade tillgångar som uppgår till minst 50 tkr ska betraktas som en anläggningstillgångar. En förutsättning är dock att samtliga kriterier för en anläggningstillgång är uppfyllda, att avskrivningstiderna är de samma och att anskaffningstidpunkten är densamma.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner

(tkr)

Ledande befattningshavare

Kieran Long , Överintendent	1 176
Inga andra uppdrag	
Bilförmån	5

Rådsledamöter

Ledamöter i Insynsrådet:

Monica Andersson	5
Suppleant i Aktiebolaget Stadsholmen	
Christer Larsson	5
Ledamot i AB Helastaden	
Aina Nilsson Ström	5
Ledamot i AJ Postorder AB	
Ledamot i AJ Produkter AB	
Ledamot i Aina Nilsson Ström AB	
Johannes Norlander	5
Ledamot i Johannes Norlander Arkitektur AB	
Ledamot i Gestaltaren AB	
Ledamot i Tallum AB	
Ledamot i Brutem AB	
Ledamot i dp jn utveckling AB	
Suppleant i AB Saxi-Dörren	
Suppleant i Saxi Sport AB	
Suppleant i Norly Holdning AB	
Helena Persson	5
Inga andra uppdrag	

Noter

Resultaträkning

(tkr)		2021-12-31	2020-12-31
Not 1	Intäkter från anslag	2021	2020
	Intäkter från anslag	64 309	66 796
	Varav anslag Uo 17 1:4	2 194	
	Varav anslag Uo 17 8:1	62 143	
	Summa	64 309	66 796
	Utgifter i anslagsredovisningen	-65 557	-66 805
	Saldo	-1 248	-9
	Saldot består av minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.	28	9
	Anslag Uo 17 1:4 ap 1 Statens centrum för arkitektur och design. Redovisning i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.	1 220	0
	Summa	1 248	9
Not 2	Intäkter från avgifter och andra ersättningar	2021	2020
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		
	Uthyrning av lokaler	97	295
	Försäljning av varor	470	40
	Utbildning och konferenser	71	366
	Intäkter av tjänsteexport	4	0
	Icke statliga medel, 6 kap 1 § kapitalförsörjningsförordningen		
	Sponsorintäkter	500	500
	Entréer och visningar	113	34
	Övriga intäkter från avgifter och andra ersättningar	3	237
	Summa	1 258	1 472

Intäkter från avgifter enligt § 4 Avgiftsförordningen består av lokalhyra för uthyrning av främst café- och konferenslokaler. Intäkter från försäljning av varor avser litteratur, affischer, foton m.m.

Intäkter från entréer och visningar avser bokade visningar där myndigheten tar ut en avgift.

Sponsorintäkter från Marginalen Bank motsvarande 500 tkr avser fortsatt finansiering av utställning Sigurd Lewerentz enligt avtal.

Noter

Resultaträkning

(tkr)	2021-12-31	2020-12-31
Not 3	2021	2020
Intäkter från bidrag		
Bidrag från statliga myndigheter	871	3 641
Bidrag från övriga	170	2 322
Summa	1 041	5 962
<p>Bidragsintäkterna har minskat jämför med föregående år med anledning av att ett projekt finansierat av Nordiska ministerrådet avslutades i början av 2021.</p>		
Not 4	2021	2020
Finansiella intäkter		
Övriga ränteintäkter	0	0
Övriga finansiella intäkter	2	5
Summa	2	5
<p>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.</p>		
Not 5	2021	2020
Kostnader för personal		
Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	16 980	17 281
Varav lönekostnader ej anställd personal	49	105
Sociala avgifter	8 759	8 362
Övriga kostnader för personal	502	914
Summa	26 242	26 557
Not 6	2021	2020
Övriga driftkostnader		
Resor, representation, information	770	853
Köp av varor	2 459	3 853
Köp av tjänster	17 521	25 552
Övrigt	75	144
Summa	20 826	30 402

Inköp av varor har minskat jämfört med föregående år. Det beror främst på att myndigheten under 2020 hade tryckkostnader kopplade till utställningarna Kiruna Forever och Sigurd Lewerentz. Även inköp av tjänster har minskat, främst beroende på inköp under 2020 för utställningen Sigurd Lewerentz.

Noter

Resultaträkning

(tkr)	2021-12-31	2020-12-31
Not 7	2021	2020
Finansiella kostnader		
Övriga finansiella kostnader	33	18
Summa	33	18
Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.		
Not 8	2021	2020
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
Nordiska ministerrådet	-531	3 444
Summa	-531	3 444
Åtebetalning om 531 tkr gjordes från Climate-KIC B.V för projekt "Wood in Construction" som finansieras av Nordiska ministerrådet.		
Not 9	2021	2020
Lämnade bidrag		
Svensk Form	0	689
Climate-KIC B.V	-531	2 755
Ekologigruppen	250	0
Egnahemsfabriken	250	0
AJ Landskap	250	0
Gaia Arkitekter	250	0
Topia Landskapsarkitekter	220	0
Summa	689	3 444

Noter

Balansräkning

(tkr)	2021-12-31	2020-12-31
Not 10 Förbättringsutgifter på annans fastighet	2021-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	10 730	9 123
Årets anskaffningar	711	619
Årets anskaffning, pågående förbättringsutgift	0	988
Summa anskaffningsvärde	11 441	10 730
Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 060	-4 136
Årets avskrivningar	-990	-925
Årets nedskrivningar	-1 300	0
Summa ackumulerade avskrivningar	-7 349	-5 060
Utgående bokfört värde	4 091	5 670
<p>Beslut fattades om nedskrivning av Boxen med anledning av ändrad verksamhet och planerad avveckling. Summa ackumulerade avskrivningar för 2020 har justerats på grund av avrundingsfel.</p>		
Not 11 Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2021-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	22 949	22 356
Årets anskaffningar	325	593
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-391	0
Summa anskaffningsvärde	22 883	22 949
Ingående ackumulerade avskrivningar	-21 435	-20 933
Årets avskrivningar	-543	-502
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	391	0
Summa ackumulerade avskrivningar	-21 587	-21 435
Utgående bokfört värde	1 296	1 514
Not 12 Fordringar hos andra myndigheter	2021-12-31	2021-12-31
Fordran ingående mervärdesskatt	1 071	1 834
Kundfordringar hos andra myndigheter	53	0
Summa	1 123	1 834
Not 13 Övriga kortfristiga fordringar	2021-12-31	2021-12-31
Fordringar hos anställda	20	0
Övrigt	0	55
Summa	20	55

Noter

Balansräkning

(tkr)	2021-12-31	2020-12-31
Not 14 Förutbetalda kostnader	2021-12-31	2021-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	1 472	1 434
Övriga förutbetalda kostnader	137	127
Summa	1 609	1 561
Not 15 Upplupna bidragsintäkter	2021-12-31	2021-12-31
Inomstatliga	27	0
Summa	27	0
De upplupna bidragsintäkterna avser projektet Gångbart. Medel kommer att rekvireras från KTH under 2022.		
Not 16 Övriga upplupna intäkter	2021-12-31	2021-12-31
Upplupna avgiftsintäkter inomstatliga	92	0
Summa	92	0
De upplupna intäkterna avser försäljning av böcker och kataloger i Moderna muséets butik.		
Not 17 Avräkning mot statsverket	2021-12-31	2021-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-215	-1 203
Redovisat mot anslag	65 557	66 805
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-67 025	-65 819
Återbetalning av anslagsmedel	34	1
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 650	-215
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	28	37
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-28	-9
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	28
Summa Avräkning mot statsverket	-1 650	-187

Noter

Balansräkning

(tkr)	2021-12-31	2020-12-31
Not 18 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	9 546	7 036
Summa	9 546	7 036
Beviljad kredit enligt regleringsbrev	10 000	10 000
Maximalt utnyttjad kredit	0	0
Not 19 Myndighetskapital	2021-12-31	2020-12-31
Myndighetskapital saknas och därför redovisas inte någon specifikation.		
Not 20 Övriga avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	282	231
Årets förändring	51	51
Utgående balans	333	282
Statens centrum för arkitektur och design räknar med att nyttja cirka 300 tkr av omställningsmedlen under 2022.		
Not 21 Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	6 322	6 411
Under året nyupptagna lån	1 815	1 338
Årets amorteringar	-2 831	-1 427
Utgående balans	5 306	6 322
		Fel belopp
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	13 000	13 000
Not 22 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Utgående mervärdesskatt	48	1 132
Arbetsgivaravgifter	400	477
Leverantörsskulder andra myndigheter	879	2 022
Övrigt	0	3
Summa	1 327	3 634

Noter

Balansräkning

(tkr)	2021-12-31	2020-12-31
Not 23 Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
Personalens källskatt	355	403
Summa	355	403
Not 24 Upplupna kostnader	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	1 204	1 459
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	264	132
Övriga upplupna kostnader	860	605
Summa	2 327	2 197
Not 25 Oförbrukade bidrag	2021-12-31	2020-12-31
Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	2 514	782
Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	1 403	1 042
Summa	3 917	1 823
varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:		
inom tre månader	230	782
mer än tre månader till ett år	1 064	0
mer än ett år till tre år	1 220	0
Summa	2 514	782

Noter

Anslagsredovisning

(tkr)	2021	2020
-------	------	------

Not 26 Uo 17 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

ap. 1 Statens centrum för arkitektur och design

Statens centrum för arkitektur och design tilldelades enligt regleringsbrev 5 000 tkr. Enligt regleringsbrevet disponerar Statens centrum för arkitektur och design en anslagskredit på 150 tkr. Anslaget är räntebärande.

Not 27 Uo 17 8:1 Myndigheter inom kulturområdet

ap. 7 Statens centrum för arkitektur och design

Statens centrum för arkitektur och design tilldelades enligt regleringsbrev 62 025 tkr. Myndigheten får disponera hela det ingående överföringsbeloppet på 182 tkr då detta understiger 3 % av föregående års tilldelning 60 819 tkr enligt regleringsbrevet. Enligt regleringsbrevet disponerar Statens centrum för arkitektur och design en anslagskredit på 1 860 tkr. Anslaget är räntebärande.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	13 000	13 000	13 000	11 000	13 000
Utnyttjad	5 306	6 322	6 411	6 794	3 233
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	2	0	0
Räntekostnader	0	0	16	34	33
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	1 650	5 750	5 750	1 750	3 100
Avgiftsintäkter	113	34	1 617	1 539	6 136
Övriga avgiftsintäkter	1 145	1 438	1 663	0	0
Anslagskredit					
Uo 17 1:4 ap.1					
Beviljad	150	0	0	150	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Uo 17 8:1 ap.7					
Beviljad	1 860	1 830	1 790	1 761	1 668
Utnyttjad	0	0	0	0	0

Sammanställning över väsentliga uppgifter forts.

	2021	2020	2019	2018	2017
Anslag					
Ramanslag					
Anslagssparande Uo 17 1:4 ap.1	11	34	1	2 563	0
Anslagssparande Uo 17 8:1 ap.7	1 639	182	1 201	1 802	1 161
Bemyndiganden ej tillämpligt					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	31	33	33	32	30
Medelantalet anställda (st)*	35	39	37	39	39
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 056	2 206	2 094	1 997	2 121
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

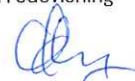
Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2022-02-21

---

*Kieran Long
Överintendent*

**Arkitektur-
och designcentrum
Skeppsholmen**

ArkDes